

EUROPEISKA UNIONEN

EUROPAPARLAMENTET

RÅDET

**Strasbourg den 11 december 2018
(OR. en)**

**2017/0063 (COD)
LEX 1858**

**PE-CONS 42/1/18
REV 1**

**RC 17
JUSTCIV 164
CODEC 1142**

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV
OM ATT GE MEDLEMSSTATERNAS KONKURRENSMYNDIGHETER
BEFOGENHET ATT MER EFFEKTIVT KONTROLLERA
EFTERLEVNADEN AV KONKURRENSREGLERNA
OCH OM ATT SÄKERSTÄLLA EN VÄL FUNGERANDE INRE MARKNAD**

**EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS
DIREKTIV (EU) 2018/...**

av den 11 december 2018

**om att ge medlemsstaternas konkurrensmyndigheter befogenhet
att mer effektivt kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna
och om att säkerställa en väl fungerande inre marknad**

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 103 och 114,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet², och

¹ EUT C 345, 13.10.2017, s. 70.

² Europaparlamentets ståndpunkt av den 14 november 2018 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 4 december 2018.

av följande skäl:

- (1) Artiklarna 101 och 102 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) tillhör tvingande rätt och bör tillämpas effektivt i hela unionen för att säkerställa att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids. En effektiv kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget är nödvändig för att säkerställa rättvisare och öppnare konkurrensutsatta marknader i unionen, där företagen konkurrerar mer på sina egna meriter och utan hinder för marknadstillträde skapade av företag, så att företagen kan generera välbefinnande och skapa arbetstillfällen. Detta skyddar konsumenterna och företag som är verksamma på den inre marknaden från affärsmetoder som håller priserna på varor och tjänster på en konstgjort hög nivå och förbättrar urvalet av innovativa varor och tjänster för dessa konsumenter och företag.
- (2) Den offentliga kontrollen av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget utförs av de nationella konkurrensmyndigheterna i medlemsstaterna jämsides med kommissionen enligt rådets förordning (EG) nr 1/2003¹. Tillsammans bildar de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen ett nätverk av offentliga myndigheter som tillämpar unionens konkurrensregler i nära samarbete (nedan kallat *Europeiska konkurrensnätverket*).

¹ Rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 och 82 i fördraget (EGT L 1, 4.1.2003, s. 1).

- (3) Enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003 ska de nationella konkurrensmyndigheterna och de nationella domstolarna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på avtal, beslut av företagssammanslutningar, samordnade förfaranden eller missbruk av dominerande ställning, som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna. I praktiken tillämpar de flesta nationella konkurrensmyndigheter nationell konkurrensrätt parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Följaktligen har detta direktiv, vars syfte är att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har de garantier för oberoende, de resurser och de befogenheter att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter som är nödvändiga för att kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett effektivt sätt, oundvikligen en påverkan på nationell konkurrensrätt när den tillämpas parallellt av nationella konkurrensmyndigheter. De nationella konkurrensmyndigheternas tillämpning av den nationella konkurrensrätten när det gäller avtal, beslut av företagssammanslutningar eller samordnade förfaranden, som kan påverka handeln mellan medlemsstaterna, bör heller inte leda till ett annat resultat än det som uppnåtts av de nationella konkurrensmyndigheterna enligt unionsrätten enligt artikel 3.2 i förordning (EG) nr 1/2003. I sådana fall av parallell tillämpning av nationell konkurrensrätt och unionsrätt är det därför viktigt att de nationella konkurrensmyndigheterna har samma garantier för oberoende, resurser och befogenheter att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter som är nödvändiga för att säkerställa att inte ett annat resultat nås.

- (4) Om de nationella konkurrensmyndigheterna ges befogenhet att inhämta all information, inbegripet i digital form, om det företag som är föremål för utredning, oavsett i vilken form informationen lagras, skulle det dessutom också påverka omfattningen av de nationella konkurrensmyndigheternas befogenheter när de, i ett tidigt skede av förfarandet, vidtar relevanta utredningsåtgärder på grundval av nationell konkurrensrätt som tillämpas parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Om nationella konkurrensmyndigheter skulle ges inspektionsbefogenheter av olika räckvidd, beroende på om de slutligen kommer att tillämpa endast nationell konkurrensrätt eller också tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget samtidigt, skulle det hindra en effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad på den inre marknaden. Direktivets räckvidd bör således omfatta både tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på fristående grund och den parallella tillämpningen av nationell konkurrensrätt i samma ärende. När det gäller skydd för förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor bör detta direktiv också omfatta tillämpningen av nationell konkurrensrätt på fristående grund.

- (5) Enligt nationell rätt saknar många nationella konkurrensmyndigheter nödvändiga garantier för oberoende, resurser och befogenheter att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter för att kunna tillämpa unionens konkurrensregler effektivt. Detta påverkar negativt deras förmåga att i praktiken tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och att tillämpa nationell konkurrensrätt parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Många nationella konkurrensmyndigheter saknar till exempel effektiva verktyg i nationell rätt för att hitta bevis för överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget eller att vidta sanktioner mot företag som bryter mot lagen, eller har inte tillräckliga personella och finansiella resurser och operativt oberoende för att i praktiken kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Detta kan hindra de nationella konkurrensmyndigheterna från att vidta åtgärder överhuvudtaget eller begränsa deras efterlevnadskontroll. Många nationella konkurrensmyndigheter saknar garantier för oberoende, resurser och befogenheter att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, vilket innebär att utgången av förfarandena kan bli mycket olika för företag som ägnar sig åt konkurrensbegränsande förfaranden beroende på vilken medlemsstat de är verksamma i. De kanske inte skulle bli föremål för någon kontroll enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget eller kanske endast bli föremål för ineffektiv kontroll. I vissa medlemsstater kan exempelvis företag undgå ansvar för sanktionsavgifter helt enkelt genom en omstrukturering.

- (6) En ojämn kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, oavsett om de tillämpas på fristående grund eller parallellt med nationell konkurrensrätt, leder till missade chanser att undanröja hinder för marknadstillträde och att skapa rättvisare konkurrensutsatta marknader i hela unionen där företag konkurrerar utifrån sina egna meriter. Företag och konsumenter blir lidande särskilt i de medlemsstater där nationella konkurrensmyndigheter är sämre rustade att kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna. Företag kan inte konkurrera av egen kraft om det finns fristäder där konkurrensbegränsande förfaranden kan tillämpas ostraffat, t.ex. därför att bevis på illojal konkurrens inte kan samlas in eller därför att företagen kan undgå ansvar för sanktionsavgifter. Företagen har därför ett negativt incitament att gå in på sådana marknader, att utöva etableringsrätten och att tillhandahålla varor och tjänster där. Konsumenter i medlemsstater med mindre efterlevnadskontroll går miste om fördelarna med en effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad. En ojämn kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, oavsett om de tillämpas på fristående grund eller parallellt med nationell konkurrensrätt, i hela unionen snedvrider således konkurrensen på den inre marknaden och undergräver dess funktion.

- (7) Brister och begränsningar i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier undergräver systemet med parallell befogenhet för kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, som är utformat för att fungera som en sammanhängande helhet på grundval av ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket. Detta system är beroende av att myndigheterna kan lita på varandra när det gäller att genomföra utredningsåtgärder på varandras vägnar för att främja medlemsstaternas samarbete och ömsesidiga bistånd. Det fungerar dock inte väl när det fortfarande finns nationella konkurrensmyndigheter som inte har fullgoda utredningsverktyg. I andra viktiga avseenden är de nationella konkurrensmyndigheterna inte i stånd att ge varandra ömsesidigt bistånd. I de flesta medlemsstater kan exempelvis företag som bedriver gränsöverskridande verksamhet undgå att betala sanktionsavgifter helt enkelt genom att inte ha rättslig närvaro inom vissa områden i de medlemsstater där de är verksamma. Detta minskar incitamenten att följa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Den ineffektiva efterlevnadskontroll som blir följd snedvrider konkurrensen för laglydiga företag och urholkar konsumenternas förtroende för den inre marknaden, särskilt i den digitala miljön.
- (8) För att säkerställa ett verkligt gemensamt område för kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad inom unionen som ger mer likvärdiga konkurrensvillkor för företag som är verksamma på den inre marknaden och minskar de ojämlika villkoren för konsumenterna, är det nödvändigt att införa grundläggande garantier för oberoende, tillräckliga finansiella, personella, tekniska och teknologiska resurser och minimibefogenheter för att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och vid tillämpningen av nationell konkurrensrätt parallellt med dessa artiklar så att de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna kan arbeta ändamålsenligt.

- (9) Det är lämpligt att basera detta direktiv på den dubbla rättsliga grund som artiklarna 103 och 114 i EUF-fördraget utgör. Orsaken är att detta direktiv inte endast omfattar tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och tillämpningen av nationell konkurrensrätt parallellt med dessa artiklar, utan också omfattar luckorna och bristerna i de nationella konkurrensmyndigheternas verktyg och garantier som är nödvändiga för att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, eftersom sådana luckor och brister har en negativ inverkan på såväl konkurrens som en väl fungerande inre marknad.
- (10) Att införa grundläggande garantier för att säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett enhetligt och ändamålsenligt sätt bör inte påverka medlemsstaternas möjligheter att behålla eller införa mer omfattande garantier för oberoende och resurser för de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna och mer detaljerade bestämmelser om befogenheter för de nationella konkurrensmyndigheterna att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter. Medlemsstaterna bör i synnerhet kunna ge nationella konkurrensmyndigheter ytterligare befogenheter utöver de grundläggande befogenheter som föreskrivs i detta direktiv för att förbättra deras effektivitet, såsom befogenheter att påföra fysiska personer sanktionsavgifter eller, genom undantag, befogenhet att utföra inspektioner med samtycke från dem som omfattas av inspektionen.

- (11) Omvänt behövs närmare regler när det gäller villkoren för beviljande av eftergift för hemliga karteller. Företag kommer endast att erkänna sin medverkan i hemliga karteller om de har tillräcklig rättslig säkerhet om huruvida de kommer att åtnjuta befrielse från sanktionsavgifter. De tydliga skillnaderna mellan medlemsstaternas eftergiftsprogram ger upphov till rättslig osäkerhet för företag som kan tänkas ansöka om eftergift. Detta kan försvaga deras incitament att ansöka om eftergift. Om medlemsstaterna skulle kunna genomföra eller tillämpa tydligare och harmoniserade regler för eftergift inom det område som omfattas av detta direktiv, skulle det inte endast bidra till målet att upprätthålla incitament för sökande att erkänna sin medverkan i hemliga karteller i syfte att göra kontrollen av konkurrensreglernas efterlevnad i unionen så effektiv som möjligt, utan det skulle också garantera likvärdiga villkor för företag som är verksamma på den inre marknaden. Detta bör inte hindra medlemsstaterna från att tillämpa eftergiftsprogram som inte enbart omfattar hemliga karteller, utan också andra överträdelser av artikel 101 i EUF-fördraget och motsvarande bestämmelser i nationell konkurrensrätt, eller från att godta ansökningar om eftergift från fysiska personer som agerar i deras eget namn. Detta direktiv bör inte heller påverka eftergiftsprogram som endast innebär befrielse från påföljder i straffrättsliga förfaranden för efterlevnadskontroll av artikel 101 i EUF-fördraget.

- (12) Detta direktiv bör inte tillämpas på nationell rätt i den mån de föreskriver straffrättsliga påföljder för fysiska personer, med undantag för de regler som styr samspelet mellan eftergiftsprogram och påförandet av sanktioner för fysiska personer. Det bör inte heller tillämpas på nationell rätt som föreskriver administrativa sanktioner för fysiska personer som inte är verksamma som oberoende ekonomiska aktörer på en marknad.
- (13) Enligt artikel 35 i förordning (EG) nr 1/2003 kan medlemsstaterna överlåta kontrollen av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget till en administrativ myndighet, vilket är fallet i de flesta jurisdiktioner, eller så kan de överlåta detta till både rättsliga och administrativa myndigheter. I det sistnämnda fallet är den administrativa myndigheten åtminstone främst ansvarig för att genomföra utredningen, samtidigt som den rättsliga myndigheten vanligen är tilldelad befogenheten att fatta beslut om sanktionsavgifter och eventuellt befogenhet att fatta andra beslut, såsom konstaterande av en överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

- (14) Utövandet av de befogenheter som genom detta direktiv tilldelats nationella konkurrensmyndigheter, inbegripet utredningsbefogenheter, bör bli föremål för lämpliga skyddsåtgärder som åtminstone är förenliga med allmänna principer i unionsrätten och i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i enlighet med Europeiska unionens domstols rättspraxis, framför allt i samband med förfaranden som kan leda till sanktioner. Dessa skyddsåtgärder omfattar rätten till god förvaltning och respekt för företagens rätt till försvar, där ett väsentligt inslag är rätten att bli hörda. Nationella konkurrensmyndigheterna bör i synnerhet informera de parter som är föremål för utredning om de preliminära invändningar som har gjorts mot dem enligt artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget i form av ett meddelande om invändningar eller en liknande åtgärd innan de fattar ett beslut i vilket en överträdelse konstateras, och dessa parter bör ha möjlighet att på ett ändamålsenligt sätt lämna sina synpunkter på dessa invändningar innan ett sådant beslut fattas. Parter som har delgivits preliminära invändningar om en påstådd överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget bör ha tillgång till relevant ärendeakt hos de nationella konkurrensmyndigheterna för att effektivt kunna utöva sin rätt till försvar.

Rätten att få tillgång till akten bör vara beroende av företagens berättigade intresse av att deras affärshemligheter skyddas och bör inte omfatta konfidentiell information och interna handlingar hos, och skriftväxling mellan, de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen. När det gäller beslut som nationella konkurrensmyndigheter fattat, särskilt beslut i vilka en överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget konstateras och där korrigeringsåtgärder eller sanktionsavgifter föreskrivs, bör mottagarna dessutom ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, i enlighet med artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Sådana beslut bör motiveras så att mottagarna av dem kan få reda på skälen för beslutet och utöva sin rätt till ett effektivt rättsmedel. I enlighet med rätten till god förvaltning bör medlemsstaterna dessutom säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna vid tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget genomför förfaranden inom en rimlig tidsram, med hänsyn till de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall. Vid utformningen av dessa skyddsåtgärder bör en jämvikt finnas mellan respekten för de grundläggande rättigheterna för företag och skyldigheten att säkerställa att artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget tillämpas på ett effektivt sätt.

- (15) Utbytet av information mellan nationella konkurrensmyndigheter och användningen av sådan information som bevisning vid tillämpningen av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget bör utföras enligt artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003.
- (16) Åtgärden att ge de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna befogenhet att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget på ett opartiskt sätt och i det gemensamma intresset av en effektiv kontroll av att unionens konkurrensregler efterlevs är en väsentlig beståndsdel i en effektiv och enhetlig tillämpning av dessa regler.

- (17) De nationella administrativa konkurrensmyndigheternas operativa oberoende bör stärkas för att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. För detta ändamål bör en uttrycklig bestämmelse införas i nationell rätt för att säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter, när de tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, skyddas mot yttre inblandning eller politiska påtryckningar som kan äventyra deras oberoende bedömning av frågor de har att ta ställning till. Därför bör skälen för avskedande från den nationella administrativa konkurrensmyndigheten av de personer som fattar beslut vid utövandet av de befogenheter som avses i artiklarna 10, 11, 12, 13 och 16 i detta direktiv fastställas i förväg i nationell rätt för att på så sätt förhindra varje rimligt tvivel om deras opartiskhet eller deras oemottaglighet för externa faktorer. Likaså bör klara och tydliga regler och förfaranden för urval, rekrytering eller utnämning av dessa personer fastställas i förväg i nationell rätt. För att säkerställa de nationella administrativa konkurrensmyndigheternas opartiskhet bör dessutom de sanktionsavgifter som de ålägger för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget inte användas till att direktfinansiera dessa myndigheter.
- (18) För att säkerställa de nationella administrativa konkurrensmyndigheternas operativa oberoende bör deras chefer, personalen och de som fattar beslut agera med integritet och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med deras uppdrag. I syfte att förhindra att en oberoende bedömning av cheferna, personalen eller de som fattar beslut äventyras bör de under sin anställning eller sin mandatperiod och under en rimlig tid därefter avhålla sig från varje avlönad eller oavlönad handling som är oförenlig med deras uppdrag.

- (19) Detta innebär att personalen och de som fattar beslut under sin anställning eller sin mandatperiod inte bör få handlägga förfaranden för tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget där de har varit inblandade eller som direkt berör företag eller företagssammanslutningar där de varit anställda eller på annat sätt yrkesmässigt verksamma, om detta kan äventyra deras opartiskhet i ett specifikt fall. På samma sätt bör personalen och de som fattar beslut samt deras nära anhöriga inte ha ett intresse i företag eller organisationer som är föremål för förfaranden av tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget i vilka de är delaktiga om detta kan äventyra en persons opartiskhet i ett specifikt fall. Vid bedömningen av huruvida deras opartiskhet kan påverkas i varje enskilt fall bör intressets art och omfattning och den berörda personens grad av delaktighet eller engagemang beaktas. Om det är nödvändigt för att säkerställa opartiskheten i utredningen och beslutsprocessen bör den berörda personen vara skyldig att avsäga sig det specifika fallet.
- (20) Detta betyder också att tidigare anställda eller de som fattade beslut, under en rimlig tidsperiod efter det att de lämnat den nationella administrativa konkurrensmyndigheten, närhelst de utövar en yrkesverksamhet som är kopplad till förfaranden som avser tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget som de personerna handlade under sin anställning eller sitt mandat, inte bör vara inblandade i samma ärende i sitt nya yrke.

Den periodens längd kan fastställas genom beaktande av arten av de berörda personernas nya yrkesverksamhet och omfattningen av deras deltagande och ansvar i samma förfaranden under anställningen eller mandatet i den nationella administrativa konkurrensmyndigheten.

- (21) Varje nationell administrativ konkurrensmyndighet bör offentliggöra en uppförandekod som, utan att påverka tillämpningen av strängare nationella regler, omfattar regler om intressekonflikter.
- (22) De nationella administrativa konkurrensmyndigheternas operativa oberoende bör varken hindra rättslig prövning eller parlamentarisk kontroll i enlighet med nationell rätt. Krav på ansvarsskyldighet bör också bidra till att säkerställa att de nationella administrativa konkurrensmyndigheternas åtgärder är trovärdiga och legitima. Proportionerliga krav på ansvarsskyldighet innefattar att nationella administrativa konkurrensmyndigheter offentliggör periodiska rapporter om sin verksamhet till en statlig myndighet eller ett parlamentariskt organ. Nationella administrativa konkurrensmyndigheters utgifter kan också underkastas kontroll eller övervakning förutsatt att detta inte påverkar deras oberoende.

- (23) Nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör kunna prioritera sina förfaranden för efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget för att effektivt utnyttja sina resurser och för att de ska kunna inrikta sig på att förebygga och få slut på konkurrensbegränsande beteende som snedvrider konkurrensen på den inre marknaden. De bör därför ha möjlighet att avvisa klagomål på den grunden att de inte är en prioriterad fråga, med undantag för klagomål som ingivits av offentliga myndigheter som i förekommande fall delar behörighet för efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och nationell konkurrensrätt med en nationell administrativ konkurrensmyndighet. Detta bör inte påverka de nationella administrativa konkurrensmyndigheternas befogenhet att avvisa klagomål på andra grunder, till exempel bristande behörighet, eller att besluta att det inte finns skäl för dem att ingripa. I fall av formellt inlämnade klagomål, bör sådana avvisanden vara föremål för effektiva rättsmedel i enlighet med nationell rätt. Nationella administrativa konkurrensmyndigheters befogenhet att prioritera sina förfaranden för efterlevnadskontroll påverkar inte rätten för en medlemsstats regering att utfärda allmänna politiska riktlinjer eller prioriteringsriktlinjer till nationella administrativa konkurrensmyndigheter som inte har något samband med branschutredningar eller specifika förfaranden för efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

- (24) Nationella konkurrensmyndigheter bör ha tillräckliga resurser i form av kvalificerad personal som kan göra kunniga juridiska och ekonomiska bedömningar, finansiella medel, teknisk och teknologisk expertis och utrustning, inklusive adekvata it-verktyg, för att säkerställa att de på ett effektivt sätt kan utföra sina uppgifter vid tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Om de nationella konkurrensmyndigheternas uppdrag och befogenheter enligt nationell rätt utvidgas bör medlemsstaterna se till att de nationella konkurrensmyndigheterna har tillräckliga resurser för att fullgöra dessa uppgifter på ett effektivt sätt.
- (25) De nationella konkurrensmyndigheternas oberoende bör förstärkas genom att de ges möjlighet att självständigt besluta om utgifterna i budgetanslagen för utförandet av sina uppgifter, utan att det påverkar tillämpningen av nationella budgetregler och budgetförfaranden.
- (26) För att säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter har de resurser som krävs för att utföra sina uppgifter skulle olika finansieringssätt kunna övervägas, till exempel finansiering från andra källor än statsbudgeten.
- (27) För att säkerställa en ändamålsenlig övervakning av detta direktivs genomförande bör medlemsstaterna säkerställa att de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna lägger fram periodiska rapporter om sin verksamhet och sina resurser till en statlig myndighet eller ett parlamentariskt organ. Dessa rapporter bör innehålla uppgifter om utnämningar och avskedanden av beslutsorganets medlemmar, omfattningen av de resurser som tilldelats under det aktuella året och eventuella förändringar av denna omfattning jämfört med tidigare år. Dessa rapporter bör offentliggöras.

- (28) Nationella konkurrensmyndigheter behöver ett minimum av gemensamma utrednings- och beslutsbefogenheter för att effektivt kunna kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (29) Nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör ha effektiva utredningsbefogenheter för att upptäcka eventuella avtal, beslut eller samordnade förfaranden som är förbjudna enligt artikel 101 i EUF-fördraget eller missbruk av dominerande ställning som är förbjudet enligt artikel 102 i EUF-fördraget under alla skeden av förfarandet inför dem. De nationella administrativa konkurrensmyndigheterna bör kunna tillämpa dessa befogenheter på företag och företagssammanslutningar som är föremål för förfaranden för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, samt andra marknadsaktörer som kan ha information som är av betydelse för dessa förfaranden. Beviljandet av dessa effektiva utredningsbefogenheter till alla nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör säkerställa att de är i stånd att på ett ändamålsenligt sätt bistå varandra om de ombeds att på en annan nationell konkurrensmyndighets vägnar och för dess räkning genomföra en inspektion eller någon annan utredningsåtgärd på sitt eget territorium enligt artikel 22 i förordning (EG) nr 1/2003.
- (30) Nationella administrativa konkurrensmyndigheters utredningsbefogenheter bör vara lämpade för att klara av den digitala miljöns utmaningar när det gäller efterlevnadskontroll och bör göra det möjligt för de nationella konkurrensmyndigheterna att få all information som avser det företag eller den företagssammanslutning som är föremål för utredningsåtgärden i digital form, även uppgifter som erhållits på kriminalteknisk väg, oavsett på vilket medium uppgifterna lagras, t.ex. på bärbara datorer, mobiltelefoner, andra mobila enheter eller molnlagring.

- (31) Nationella administrativa konkurrensmyndigheter bör kunna genomföra alla nödvändiga inspektioner av lokaler hos både företag och företagssammanslutningar om de i enlighet med Europeiska unionens domstols rättspraxis kan visa att det finns rimliga skäl att misstänka en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget. Detta direktiv bör inte hindra medlemsstaterna från att kräva förhandstillstånd från nationella rättsliga myndigheter för sådana inspektioner.
- (32) För att vara effektiv bör nationella administrativa konkurrensmyndigheters befogenhet att genomföra inspektioner göra det möjligt för dem att få tillgång till information som är tillgänglig för det företag eller den företagssammanslutning eller den person som är föremål för inspektion och som är knuten till det företag eller den företagssammanslutning som är under utredning. Detta bör med nödvändighet innebära befogenhet att söka efter handlingar, filer eller uppgifter på enheter som inte är exakt fastställda i förväg. Utan en sådan befogenhet skulle det vara omöjligt att erhålla de uppgifter som krävs för undersökningen om företag eller företagssammanslutningar intar en obstruerande hållning eller vägrar att samarbeta. Befogenheten att granska räkenskaper eller affärshandlingar bör omfatta alla former av korrespondens, inbegripet elektroniska meddelanden, oavsett om de verkar vara olästa eller har raderats.
- (33) För att inspektioner ska dra ut på tiden så lite som möjligt bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter ha befogenhet att fortsätta att göra sökningar och välja ut kopior eller utdrag från räkenskaper och affärshandlingar som avser den affärsverksamhet som bedrivs av det företag eller den företagssammanslutning som är föremål för inspektion i myndighetens lokaler eller i andra särskilt utsedda lokaler. Sådana sökningar bör säkerställa fortsatt tillbörligt iakttagande av företags rätt till försvar.

- (34) Erfarenheten visar att affärshandlingar kan förvaras hemma hos ledare, direktörer och andra medarbetare i företag eller företagssammanslutningar, särskilt på grund av den ökade användningen av mer flexibla arbetsformer. För att säkerställa att inspektionerna är effektiva bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter ha befogenhet att beträda alla lokaler, inbegripet privata bostäder, om de kan visa att det finns en rimlig misstanke om att affärshandlingar som kan vara av betydelse för att bevisa en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget förvaras i dessa lokaler. Utövandet av den befogenheten bör dock vara underordnat ett förhandstillstånd till den nationella administrativa konkurrensmyndigheten från en nationell rättslig myndighet, som i vissa nationella rättssystem kan inbegripa en åklagare. Detta bör inte hindra medlemsstaterna från att i extremt brådskande fall anförtro en nationell rättslig myndighets uppgifter till en nationell administrativ konkurrensmyndighet som agerar som rättslig myndighet eller att genom undantag medge att sådana inspektioner genomförs med samtycke från dem som är föremål för inspektionen. Genomförandet av sådana inspektioner får anförtros av en nationell administrativ konkurrensmyndighet till polisen eller annan motsvarande rättsvårdande myndighet, förutsatt att inspektionen genomförs i närvaro av den nationella administrativa konkurrensmyndigheten. Detta bör inte påverka den nationella administrativa konkurrensmyndighetens rätt att själv genomföra inspektionen och att få nödvändigt bistånd av polisen eller annan motsvarande rättsvårdande myndighet, även bistånd, som en försiktighetsåtgärd, för att övervinna eventuellt motstånd från den part som är föremål för inspektionen.

- (35) Nationella konkurrensmyndigheter bör ha effektiva befogenheter att begära av företag eller företagssammanslutningar att tillhandahålla upplysningar som är nödvändiga för att upptäcka överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. I det syftet bör nationella konkurrensmyndigheter kunna kräva utlämnande av uppgifter som kan göra det möjligt för dem att undersöka förmodade överträdelser. Detta bör inbegripa rätten att begära upplysningar som är lagrade i digital form, inklusive e-postmeddelanden och snabbmeddelanden, oavsett var de lagras, inbegripet i moln och på servrar, förutsatt att de är tillgängliga för det företag eller den företagssammanslutning som är mottagaren av begäran om upplysningar. Denna rätt bör inte leda till en oproportionerlig skyldighet för företagets eller företagssammanslutningens del i förhållande till undersökningens krav. Till exempel bör det inte leda till att företaget eller företagssammanslutningen måste bära alltför höga kostnader eller göra onödiga ansträngningar. Rätten att kräva information är visserligen avgörande när det gäller att upptäcka överträdelser, men begäran om information måste vara skälig. Sådana begäranden bör inte tvinga företag eller företagssammanslutningar att erkänna att de har begått en överträdelse, vilket det åligger de nationella konkurrensmyndigheterna att bevisa. Detta bör gälla utan att det påverkar företagens eller företagssammanslutningens skyldighet att besvara frågor om sakförhållanden och tillhandahålla handlingar. Likaså bör nationella konkurrensmyndigheter ha effektiva verktyg för att begära av varje övrig fysisk eller juridisk person att de lämnar upplysningar som kan vara relevanta för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Det bör stå medlemsstaterna fritt att föreskriva processuella regler om sådana begäranden om upplysningar, såsom juridisk utformning, förutsatt att dessa regler möjliggör en effektiv användning av detta verktyg.

Erfarenheten visar också att upplysningar som lämnats frivilligt som svar på icke-obligatoriska begäranden om upplysningar kan vara en värdefull informationskälla för en väl underbyggd och tillförlitlig efterlevnadskontroll. Likaså kan upplysningar som lämnas av tredje man, såsom konkurrenter, kunder och konsumenter på marknaden, på deras eget initiativ, bidra till en effektiv efterlevnadskontroll, och nationella konkurrensmyndigheter bör uppmuntra detta.

- (36) Erfarenheten visar att befogenheten att genomföra förhör är ett användbart verktyg för att samla in bevis och för att hjälpa konkurrensmyndigheterna att bedöma värdet av redan insamlade bevis. Nationella konkurrensmyndigheter bör förfoga över effektiva medel för att kalla varje företrädare för ett företag eller en företagssammanslutning, varje företrädare för andra juridiska personer och varje fysisk person som kan förfoga över upplysningar som är relevanta för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget till förhör. Det bör stå medlemsstaterna fritt att föreskriva regler för genomförandet av sådana förhör, förutsatt att reglerna möjliggör en effektiv användning av detta verktyg.

- (37) Det är nödvändigt för nationella konkurrensmyndigheter att kunna ålägga företag och företagssammanslutningar att upphöra med överträdelser av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, inklusive när överträdelsen fortsätter efter det att de nationella konkurrensmyndigheterna formellt har inlett förfaranden. Nationella konkurrensmyndigheter bör dessutom förfoga över effektiva medel för att återställa konkurrensen på marknaden genom att ålägga strukturella och beteendemässiga åtgärder som står i proportion till överträdelsen och som är nödvändiga för att få överträdelsen att upphöra. Proportionalitetsprincipen kräver att nationella konkurrensmyndigheter, vid valet mellan två lika effektiva åtgärder, bör välja den åtgärd som är minst betungande för företaget. Strukturella åtgärder, såsom skyldigheten att avyttra aktier i ett konkurrerande företag eller att avyttra en affärsenhet, påverkar ett företags tillgångar och kan antas vara mer betungande för företaget än en beteendemässig åtgärd. Detta bör dock inte hindra nationella konkurrensmyndigheter från att fastställa att omständigheterna kring en viss överträdelse motiverar införandet av en strukturell åtgärd, eftersom det skulle vara effektivare för att få överträdelsen att upphöra än en beteendemässig åtgärd.

- (38) Interimistiska åtgärder kan vara ett viktigt verktyg för att, medan en utredning pågår, försäkra sig om att de överträdelser som utreds inte allvarligt och irreparabelt skadar konkurrensen. Detta verktyg är viktigt för att undvika en utveckling av marknaden som skulle vara mycket svår att ändra på genom ett beslut som fattas av en nationell konkurrensmyndighet i slutet av förfarandet. Nationella konkurrensmyndigheter bör därför ha befogenhet att besluta om interimistiska åtgärder. Denna befogenhet bör åtminstone vara tillämplig i fall där nationella konkurrensmyndigheter gjort ett omedelbart konstaterande av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget och där det föreligger risk för allvarlig och irreparabel skada på konkurrensen. Det står medlemsstaterna fritt att ge nationella konkurrensmyndigheter ytterligare befogenheter att besluta om interimistiska åtgärder. Ett beslut om interimistiska åtgärder bör endast gälla under en viss tid, antingen fram till dess att en nationell konkurrensmyndighet har avslutat förfarandet, eller för en bestämd tidsperiod som kan förnyas i den mån detta är nödvändigt och lämpligt. Medlemsstaterna bör säkerställa att lagenligheten, inbegripet proportionaliteten, i sådana åtgärder kan prövas i påskyndade förfaranden för överklagande eller andra förfaranden som också möjliggör skyndsam domstolsprövning. Dessutom bör medlemsstaterna skapa de förutsättningar som krävs för att de nationella konkurrensmyndigheterna ska kunna använda sig av interimistiska åtgärder i praktiken. Det finns ett särskilt behov av att göra det möjligt för alla konkurrensmyndigheter att hantera utvecklingen på snabbväxande marknader och därför inom Europeiska konkurrensnätverket reflektera över användningen av interimistiska åtgärder och att ta hänsyn till denna erfarenhet i alla relevanta mjuka åtgärder eller en kommande översyn av detta direktiv.

- (39) Om företag eller företagssammanslutningar, i samband med ett förfarande som kan leda till att ett avtal eller förfarande förbjuds, erbjuder nationella konkurrensmyndigheter att göra sådana åtaganden att deras betänkligheter undanröjs, bör dessa nationella konkurrensmyndigheter kunna fatta beslut som gör dessa åtaganden bindande för och verkställbara mot de berörda företagen eller företagssammanslutningarna. I princip är sådana beslut om åtaganden inte lämpliga vid hemliga karteller, för vilka nationella konkurrensmyndigheter bör påföra sanktionsavgifter. Utan att det dras någon slutsats om huruvida en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget har skett, bör det i beslut om åtaganden fastställas att det inte längre finns skäl för de nationella konkurrensmyndigheterna att ingripa. Det bör vara de nationella konkurrensmyndigheterna som avgör om åtaganden ska accepteras. Beslut om åtaganden påverkar inte befogenheterna för konkurrensmyndigheter och nationella domstolar att göra ett sådant fastställande av en överträdelse och fatta beslut i ett ärende. Dessutom har ändamålsenliga metoder för kontroll av företagens eller företagssammanslutningarnas efterlevnad av åtaganden och effektiva medel för påförande av sanktioner i fall av bristande efterlevnad visat sig vara effektiva verktyg för konkurrensmyndigheterna. De nationella konkurrensmyndigheterna bör ha ändamålsenliga verktyg för att återuppta förfarandet i fall där det har skett en väsentlig förändring av de omständigheter på vilka ett beslut om åtaganden grundades eller där företaget eller företagssammanslutningen agerar i strid med sina åtaganden eller där beslutet om åtagande grundade sig på ofullständiga, oriktiga eller vilseledande uppgifter från parterna.

- (40) För att säkerställa en effektiv och enhetlig kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter ha befogenhet att påföra effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter för företag och företagssammanslutningar för överträdelser av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, antingen direkt själva i sina egna förfaranden, särskilt genom ett administrativt förfarande, förutsatt att sådana förfaranden möjliggör direkt påförande av effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter, eller genom att begära påförande av sanktionsavgifter i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden. Detta gäller utan att det påverkar tillämpningen av nationell rätt som föreskriver att påföljder ska åläggas företag och företagssammanslutningar av domstol i straffrättsliga förfaranden för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, om överträdelsen är ett brott enligt nationell rätt och förutsatt att detta inte påverkar en effektiv och enhetlig kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (41) För att säkerställa att företag och företagssammanslutningar har incitament att underkasta sig de nationella konkurrensmyndigheternas utredningsåtgärder och beslut bör dessa nationella konkurrensmyndigheter vara i stånd att påföra verkningsfulla sanktionsavgifter för bristande efterlevnad av de åtgärder och beslut som avses i artiklarna 6, 8, 9, 10, 11 och 12, antingen själva direkt i sina egna förfaranden eller genom att begära påförande av sanktionsavgifter i ett icke-straffrättsligt domstolsförfarande. Detta gäller utan att det påverkar tillämpningen av nationell rätt som föreskriver att sådana sanktionsavgifter ska påföras företag och företagssammanslutningar av domstolar i straffrättsliga förfaranden.

- (42) I enlighet med Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, i förfaranden vid nationella administrativa konkurrensmyndigheter eller, i tillämpliga fall, i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden, bör sanktionsavgifter påföras om överträdelsen har begåtts uppsåtligt eller av oaktsamhet. Begreppen uppsåt och oaktsamhet bör tolkas utifrån Europeiska unionens domstols rättspraxis om tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och inte utifrån begreppen uppsåt och oaktsamhet i förfaranden som genomförs av rättsliga myndigheter i samband med brottmål. Detta påverkar inte den nationella rätt enligt vilken konstaterandet av en överträdelse grundas på kriteriet om strikt ansvar, under förutsättning att detta är förenligt med Europeiska unionens domstols rättspraxis. Detta direktiv påverkar varken nationella regler om beviskrav eller nationella konkurrensmyndigheters skyldighet att fastställa sakförhållandena i det aktuella ärendet, förutsatt att sådana regler och skyldigheter är förenliga med de allmänna principerna i unionsrätten.
- (43) Sanktionsavgifter bör fastställas i proportion till den totala globala omsättningen för de berörda företagen och företagssammanslutningarna.

- (44) Viten är ett viktigt verktyg för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har effektiva medel för att ta itu med fortsatt och framtida bristande efterlevnad hos företag och företagssammanslutningar av deras åtgärder och beslut enligt artiklarna 6, 8, 9, 10, 11 och 12. De bör inte tillämpas på överträdelser som konstaterats ha gjorts i det förflutna. Befogenheten att förelägga viten påverkar inte nationella konkurrensmyndigheters befogenhet att bestraffa bristande efterlevnad av sådana åtgärder som avses i artikel 13.2. Sådana viten bör fastställas i proportion till den genomsnittliga dagliga totala globala omsättningen för de berörda företagen och företagssammanslutningarna.
- (45) Vid påförande av sanktionsavgifter och föreläggande av viten bör begreppet *beslut* omfatta varje åtgärd vars rättsliga verkan är bindande för mottagaren och kan påverka mottagarens intressen genom att på ett tydligt sätt förändra hans eller hennes rättsliga ställning.

- (46) För att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget bör begreppet *företag* enligt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget tillämpas i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol och förstås som en ekonomisk enhet, även om denna består av flera fysiska eller juridiska personer. I enlighet med detta bör nationella konkurrensmyndigheter kunna tillämpa begreppet företag för att hålla ett moderbolag ansvarigt, och bötfälla detta bolag, för ett av sina dotterbolags agerande när moderbolaget och dess dotterbolag utgör en enda ekonomisk enhet. För att förhindra att företag undgår ansvar för sanktionsavgifter för överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget genom att vidta rättsliga eller organisatoriska förändringar, bör nationella konkurrensmyndigheter kunna hålla juridiska eller ekonomiska efterträdare till företaget ansvariga och påföra dem sanktionsavgifter för överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i enlighet med rättspraxis från Europeiska unionens domstol.

- (47) För att säkerställa att de sanktionsavgifter som åläggs för överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget återspeglar överträdelsens ekonomiska betydelse, bör de nationella konkurrensmyndigheterna ta hänsyn till hur allvarlig överträdelsen är. De nationella konkurrensmyndigheterna bör också kunna fastställa sanktionsavgifter som står i proportion till överträdelsens varaktighet. Dessa faktorer bör bedömas i enlighet med relevant rättspraxis från Europeiska unionens domstol och på ett sätt som säkerställer att de verkar avskräckande. Bedömningen av överträdelsens allvar bör göras från fall till fall för varje typ av överträdelse med beaktande av alla omständigheter i det enskilda fallet. Bland faktorer som skulle kunna beaktas ingår överträdelsens art, alla berörda företags sammanlagda marknadsandel, överträdelsens geografiska omfattning, huruvida överträdelsen genomförts, värdet av företagets försäljning av de varor och tjänster som överträdelsen direkt eller indirekt gäller samt det berörda företagets storlek och inflytande på marknaden. Förekomsten av upprepade överträdelse som samma företag gjort sig skyldigt till vittnar om dess benägenhet att begå sådana överträdelse och är därför en mycket viktig indikator på att nivån på sanktionsavgifterna behöver höjas för att uppnå en effektiv avskräckande verkan. Därför bör nationella konkurrensmyndigheter ha möjlighet att höja de sanktionsavgifter som ska påföras företag eller företagssammanslutningar om kommissionen eller en nationell konkurrensmyndighet tidigare har fattat ett beslut i vilket samma företag eller företagssammanslutning konstateras ha överträtt artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget och om företaget eller företagssammanslutningen fortsätter att begå samma överträdelse eller begår en liknande överträdelse. I enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU¹ bör nationella konkurrensmyndigheter kunna beakta eventuell ersättning som har betalats ut till följd av en uppgörelse i godo. Dessutom bör nationella konkurrensmyndigheter i undantagsfall kunna beakta det berörda företagets ekonomiska bärkraft.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell rätt för överträdelse av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (EUT L 349, 5.12.2014, s. 1).

- (48) Erfarenheten har visat att företagssammanslutningar regelbundet spelar en roll i konkurrensöverträdelser, och nationella konkurrensmyndigheter bör därför kunna påföra sådana sammanslutningar verkningsfulla sanktionsavgifter. Vid bedömningen av överträdelsens allvar i syfte att fastställa bötesbeloppet i förfaranden mot företagssammanslutningar där överträdelsen har samband med dess medlemmars verksamhet, bör hänsyn kunna tas till summan av försäljningen av de varor och tjänster som överträdelsen direkt eller indirekt gäller från de företag som är medlemmar i sammanslutningen. När sanktionsavgifter åläggs inte bara en sammanslutning utan även dess medlemmar bör, vid beräkningen av sammanslutningens sanktionsavgifter, inte omsättningen beaktas hos de medlemmar som ålagts sanktionsavgifter. För att säkerställa en effektiv indrivning av de sanktionsavgifter som ålagts företagssammanslutningar för överträdelser som dessa har begått, är det nödvändigt att fastställa på vilka villkor nationella konkurrensmyndigheter enligt eget gottfinnande kan kräva betalning av sanktionsavgifterna från sammanslutningens medlemmar om sammanslutningen inte är solvent. De nationella konkurrensmyndigheterna bör därvid ta hänsyn till den relativa storleken på de företag som tillhör sammanslutningen och särskilt situationen för små och medelstora företag. Betalning av sanktionsavgifterna av en eller flera medlemmar av en sammanslutning påverkar inte de bestämmelser i nationell rätt som föreskriver indrivning av det inbetalade beloppet från andra medlemmar i sammanslutningen.

- (49) Sanktionsavgifternas avskräckande verkan varierar kraftigt i unionen, och i vissa medlemsstater är det högsta bötesbelopp som kan påföras mycket lågt. För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter kan påföra avskräckande sanktionsavgifter bör den högsta sanktionsavgiften som det är möjligt att påföra för varje överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget sättas på en nivå som inte är mindre än 10 % av den totala globala omsättningen för det berörda företaget. Detta bör inte hindra medlemsstaterna från att upprätthålla eller införa ett högre högsta bötesbelopp som kan påföras.
- (50) Eftergiftsprogram är ett viktigt instrument för att upptäcka hemliga karteller och bidrar därmed till effektiv lagföring av, och åläggande av sanktioner för, de allvarligaste överträdelseerna av konkurrensrätten. För närvarande råder dock markanta skillnader mellan de eftergiftsprogram som är tillämpliga i medlemsstaterna. Dessa skillnader leder till rättslig osäkerhet för företag som begått en överträdelse om på vilka villkor de kan ansöka om eftergift samt osäkerhet i fråga om deras skydd mot sanktionsavgifter enligt respektive eftergiftsprogram. En sådan osäkerhet kan försvaga incitamenten för företag som kan tänkas ansöka om eftergift att verkligen göra detta. Detta kan i sin tur leda till mindre effektiv kontroll av konkurrensreglernas efterlevnad i unionen eftersom färre hemliga karteller avslöjas.

- (51) Skillnaderna mellan eftergiftsprogram på medlemsstatsnivå äventyrar också de likvärdiga konkurrensvillkoren för företag som är verksamma på den inre marknaden. Det är därför lämpligt att öka den rättsliga säkerheten för företag på den inre marknaden och öka intresset för eftergiftsprogram i hela unionen genom att minska dessa skillnader och göra det möjligt för alla nationella konkurrensmyndigheter att bevilja befrielse från och nedsättning av sanktionsavgifter och godta förenklade ansökningar på samma villkor. Ytterligare ansträngningar från Europeiska konkurrensnätverket avseende anpassning av eftergiftsprogrammen kan behövas i framtiden.
- (52) Nationella konkurrensmyndigheter bör kunna bevilja företag befrielse från och nedsättning av sanktionsavgifter om vissa villkor är uppfyllda. Företagssammanslutningar som bedriver ekonomisk verksamhet för egen räkning bör vara berättigade till befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter om de deltar i en misstänkt kartell för egen räkning och inte för sina medlemmars räkning.

- (53) Alla aspekter av förfarandena behöver inte vara hemliga för att en kartell ska anses vara en hemlig kartell. I synnerhet kan en kartell anses vara en hemlig kartell om delar av kartellen, som gör den fulla omfattningen av förfarandena svårare att upptäcka, inte är kända för allmänheten, kunderna eller leverantörerna.
- (54) För att komma i fråga för eftergift bör sökanden avsluta sitt deltagande i den misstänkta hemliga kartellen, med undantag för fall där en nationell konkurrensmyndighet anser att dess fortsatta inblandning är skäligen nödvändig för att bevara integriteten i utredningen, till exempel för att säkerställa att andra påstådda deltagare i kartellen inte upptäcker att den nationella konkurrensmyndigheten fått kännedom om den misstänkta kartellen innan den genomför utredningsåtgärder såsom oanmälda inspektioner.

- (55) För att komma i fråga för eftergift bör sökanden ställa sig till förfogande för äkta, fullständigt, fortlöpande och skyndsamt samarbete med den nationella konkurrensmyndigheten. Detta innebär bland annat att när sökanden överväger att lämna in en ansökan till den nationella konkurrensmyndigheten bör den inte ha förstört, förfalskat eller undanhållit bevis för den misstänkta hemliga kartellen. När ett företag överväger att lämna in en ansökan finns det en risk för att dess ledare, direktörer och övrig personal kan förstöra bevismaterial för att dölja sin medverkan i en kartell, men förstörandet av bevismaterial kan också ske av andra skäl. De nationella konkurrensmyndigheterna bör därför ta hänsyn till de särskilda omständigheter under vilka bevisningen förstördes och betydelsen av sådan förstöring vid bedömningen av huruvida förstöringen av bevis innebär att sökandens äkta samarbete kan ifrågasättas.
- (56) För att uppfylla kravet på äkta, fullständigt, fortlöpande och skyndsamt samarbete, bör sökanden, när den överväger att lämna in en ansökan till den nationella konkurrensmyndigheten, inte ha avslöjat det faktum att den övervägt att lämna in en ansökan, eller något av innehållet i denna, utom för andra nationella konkurrensmyndigheter, kommissionen eller konkurrensmyndigheter i tredjeländer. Detta hindrar inte sökanden från att rapportera sitt beteende till andra offentliga myndigheter i enlighet med relevant rätt utan hindrar denne endast från att avslöja det faktum att den överväger att ansöka om eftergift och från att överlämna förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet till dessa myndigheter. Vid uppfyllande av sina skyldigheter enligt tillämplig rätt bör den sökande dock också beakta vikten av att inte negativt påverka en eventuell utredning av den nationella konkurrensmyndigheten.

- (57) Sökande bör ha möjlighet att skriftligen lämna in förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet i samband med fullständiga eller förenklade ansökningar, och nationella konkurrensmyndigheter bör också ha inrättat ett system som gör det möjligt för dem att godta dessa förklaringar antingen muntligt eller på något annat sätt som tillåter sökanden att inte ta sådana inlämnade förklaringar i besittning, i förvar eller under sin kontroll. Nationella konkurrensmyndigheter bör ha möjlighet att välja hur de godtar förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet.
- (58) Företag som vill ansöka om befrielse bör inledningsvis hos nationella konkurrensmyndigheter kunna begära en så kallad markering för en plats i kön för eftergift innan de formellt lämnar in ansökan om befrielse, i syfte att ge sökanden tid att samla in de uppgifter och bevis som krävs för att uppfylla de tillämpliga beviskraven. Detta påverkar inte medlemsstaternas utrymme att tillåtaföretag att, inom ramen för ansökningar om nedsättning av sanktionsavgifter, också ansöka om en markering.
- (59) För att minska de administrativa bördorna och den stora tidsåtgången bör det vara möjligt för sökande att lämna in förklaringar om eftergift i samband med fullständiga eller förenklade ansökningar och i samband med begäranden om markeringar, antingen på ett av de officiella språken i den berörda nationella konkurrensmyndighetens medlemsstat eller, om så har överenskommit bilateralt mellan den nationella konkurrensmyndigheten och den sökande, på ett annat av unionens officiella språk. Sådana avtal kan anses föreligga om nationella konkurrensmyndigheter i allmänhet accepterar sådana inlagor på det språket.

- (60) Mot bakgrund av den delade behörigheten mellan kommissionen och de nationella konkurrensmyndigheterna för kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget är det mycket viktigt att ha ett system med förenklade ansökningar som fungerar smidigt. Sökande som har ansökt om eftergift till kommissionen i samband med en misstänkt hemlig kartell bör kunna lämna in förenklade ansökningar till nationella konkurrensmyndigheter som gäller samma kartell, förutsatt att ansökan till kommissionen omfattar mer än tre medlemsstater som berörda territorier. Detta påverkar inte möjligheten för kommissionen att handlägga ärenden om de är nära kopplade till andra unionsbestämmelser som kan tillämpas uteslutande eller mer effektivt av kommissionen, om unionens intresse kräver antagande av ett kommissionsbeslut för att utveckla unionens konkurrenspolitik när en ny konkurrensfråga uppkommer eller för att säkra en effektiv kontroll av efterlevnaden.
- (61) Systemet med förenklade ansökningar bör ge företag möjlighet att lämna in en ansökan om eftergift till nationella konkurrensmyndigheter som innehåller begränsade uppgifter om en fullständig ansökan har lämnats in till kommissionen med avseende på en sådan misstänkt kartell. Nationella konkurrensmyndigheter bör därför godta förenklade ansökningar som innehåller en minimiuppsättning information om den misstänkta kartellen för var och en av punkterna i artikel 22.2. Detta påverkar dock inte möjligheten för sökanden att lämna mer detaljerad information vid en senare tidpunkt. Nationella konkurrensmyndigheter bör på begäran förse den som ansöker om eftergift med ett mottagningsbevis med uppgift om datum och klockslag för mottagandet. Om en nationell konkurrensmyndighet ännu inte har mottagit en sådan tidigare ansökan om eftergift från en annan sökande om eftergift avseende samma misstänkta hemliga kartell, och anser att den förenklade ansökan uppfyller kraven i artikel 22.2, bör den nationella konkurrensmyndigheten informera sökanden om detta.

- (62) Syftet med systemet med förenklade ansökningar är att minska den administrativa bördan för sökande som lämnar in en ansökan om eftergift till kommissionen i samband med en misstänkt hemlig kartell som omfattar mer än tre medlemsstater som berörda territorier. Eftersom det i sådana fall är kommissionen som tar emot en fullständig ansökan, bör kommissionen vara huvudsaklig samtalspartner för den som söker eftergift under perioden innan klarhet har nåtts om huruvida kommissionen kommer att gå vidare med ärendet, helt eller delvis, särskilt när det gäller att ge instruktioner om genomförandet av eventuella andra interna utredningar av sökanden. Kommissionen kommer att sträva efter att fatta beslut i denna fråga inom en rimlig tidsfrist och underrätta de nationella konkurrensmyndigheterna i enlighet med detta, utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11.6 i förordning (EG) nr 1/2003. I undantagsfall, när det är absolut nödvändigt för avgränsning eller fördelning av ärendet, bör en nationell konkurrensmyndighet kunna begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan innan klarhet har nåtts. Denna möjlighet bör användas mycket sparsamt. I andra fall bör den sökande endast uppmanas att lämna in en fullständig ansökan till en nationell konkurrensmyndighet som har mottagit en förenklad ansökan när det är uppenbart att kommissionen inte har för avsikt att gå vidare med ärendet, helt eller delvis.

- (63) Sökande bör ges möjlighet att lämna in fullständiga ansökningar om eftergift till de nationella konkurrensmyndigheter till vilka de har lämnat in förenklade ansökningar. Om de sökande lämnar in sådana fullständiga ansökningar inom den tidsfrist som fastställts av den nationella konkurrensmyndigheten, bör informationen i dessa ansökningar anses ha lämnats in vid den tidpunkt som den förenklade ansökan lämnades in, förutsatt att den förenklade ansökan avser samma berörda produkter och territorier samt samma varaktighet för den misstänkta kartellen som ansökan om eftergift till kommissionen, vilken kan ha uppdaterats. Det bör ankomma på sökandena att underrätta de nationella konkurrensmyndigheter till vilka de har lämnat förenklade ansökningar i det fallet att omfattningen av deras ansökan om eftergift till kommissionen har ändrats och att därmed uppdatera deras förenklade ansökningar. Nationella konkurrensmyndigheter bör kunna kontrollera huruvida omfattningen av den förenklade ansökan motsvarar omfattningen av den ansökan om eftergift som lämnats in till kommissionen genom samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket.

- (64) Rättslig osäkerhet om huruvida nuvarande och tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare hos de som ansöker om befrielse är skyddade från individuella sanktioner, såsom sanktionsavgifter, diskvalifikation eller fängelse, kan hindra potentiella sökande från att ansöka om eftergift. Mot bakgrund av deras bidrag till upptäckt och utredning av hemliga karteller, bör dessa personer följaktligen, i princip, skyddas från sanktioner för deras deltagande i den hemliga kartell som ansökan avser och som åläggs av offentliga myndigheter i straffrättsliga förfaranden, administrativa förfaranden och icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden enligt nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artikel 101 i EUF-fördraget, såsom nationell rätt om uppgjorda anbud, när villkoren som fastställs i detta direktiv är uppfyllda. Ett av dessa villkor är att ansökan om befrielse bör göras före den tidpunkt då dessa personer hade uppmärksammats av de behöriga nationella myndigheterna på de förfaranden som kan leda fram till åläggande av sanktioner. Sådana förfaranden inbegriper det tillfälle när dessa personer misstänks bryta mot sådan nationell rätt.

Det står medlemsstaterna fritt att enligt den nationella rätten föreskriva formerna för hur dessa personer bör samarbeta med de behöriga myndigheterna för att säkerställa ett väl fungerande skydd. Skydd mot straffrättsliga påföljder omfattar fall i vilka de behöriga nationella myndigheterna med fastställande av vissa villkor eller anvisningar för den enskildes framtida beteende avstår från att väcka åtal.

- (65) Genom undantag skulle medlemsstaterna, i syfte att säkerställa att skyddet mot sanktioner som införs mot enskilda personer i straffrättsliga förfaranden är i överensstämmelse med de grundläggande principerna i deras rättssystem, kunna föreskriva att de behöriga myndigheterna har möjlighet att välja mellan att skydda en enskild person från sanktioner eller att endast mildra dessa sanktioner beroende på resultatet av avvägningen mellan å ena sidan intresset av att lagföra och/eller påföra den enskilda personen sanktioner och å andra sidan den enskilda personens bidrag till upptäckten och utredningen av kartellen. Vid bedömningen av intresset av att lagföra dessa personer och/eller ålägga dem sanktioner kan, bland andra faktorer, deras personliga ansvar eller medverkan till överträdelsen beaktas.
- (66) Medlemsstater är inte förhindrade att även tillhandahålla skydd för nuvarande eller tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare som ansöker om nedsättning av sanktionsavgifter mot sanktioner eller en mildring av sanktioner.
- (67) För att göra det möjligt för skyddet att fungera i situationer där fler än en jurisdiktion är inblandade, bör medlemsstaterna föreskriva att i fall där den behöriga myndigheten för sanktioner eller lagföring inte ligger i samma jurisdiktion som jurisdiktionen för den konkurrensmyndighet som driver ärendet, bör de nödvändiga kontakterna mellan dessa myndigheter säkerställas av den nationella konkurrensmyndigheten i jurisdiktionen för den behöriga myndigheten för sanktioner eller lagföring.

- (68) I ett system där kommissionen och den nationella konkurrensmyndigheten har parallell befogenhet att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget krävs ett nära samarbete mellan nationella konkurrensmyndigheter och mellan nationella konkurrensmyndigheter och kommissionen. I synnerhet när en nationell konkurrensmyndighet genomför en inspektion eller ett förhör enligt sin nationella rätt på en annan nationell konkurrensmyndighets vägnar enligt artikel 22.1 i förordning (EG) nr 1/2003, bör närvaro och bistånd av tjänstemän från den ansökande myndigheten möjliggöras för att öka effektiviteten i sådana inspektioner och förhör genom att tillhandahålla ytterligare resurser, kunskap och teknisk sakkunskap. De nationella konkurrensmyndigheterna bör också bemyndigas att be andra nationella konkurrensmyndigheter om bistånd för att fastställa huruvida företag eller företagssammanslutningar har underlåtit att följa utredningsåtgärder och beslut som fattats av ansökande nationella konkurrensmyndigheter.

- (69) Förfaranden bör införas för att nationella konkurrensmyndigheter ska kunna begära ömsesidigt bistånd för delgivning av handlingar som rör tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget på gränsöverskridande basis till parterna i förfarandena eller andra företag, företagssammanslutningar eller fysiska personer som kan vara mottagare av sådana anmälningar. Likaså bör nationella konkurrensmyndigheter kunna begära verkställighet av beslut om att påföra sanktionsavgifter eller förelägga viten av myndigheter i andra medlemsstater när den ansökande myndigheten har gjort rimliga ansträngningar för att förvissa sig om att det företag mot vilket sanktionsavgifterna eller vitena ska verkställas inte har tillräckliga tillgångar i den ansökande myndighetens medlemsstat. Medlemsstaterna bör också föreskriva att den anmodade myndigheten, särskilt i fall när det företag mot vilket sanktionsavgifterna eller vitena är verkställbara inte är etablerat i den ansökande myndighetens medlemsstat, på begäran av den ansökande myndigheten får verkställa beslut som antagits av den ansökande myndigheten. Detta skulle säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och skulle bidra till att den inre marknaden fungerar väl. För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter avsätter tillräckliga resurser för begäran om ömsesidigt bistånd och för att uppmuntra till sådant bistånd bör de anmodade myndigheterna kunna återkräva kostnaderna för att tillhandahålla det biståndet. Sådant ömsesidigt bistånd påverkar inte tillämpningen av rådets rambeslut 2005/214/RIF¹.

¹ Rådets rambeslut 2005/214/RIF av den 24 februari 2005 om tillämpning av principen om ömsesidigt erkännande på bötesstraff (EUT L 76, 22.3.2005, s. 16).

- (70) För att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter effektivt kan kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget behövs det genomförbara bestämmelser om preskriptionsfrister. Framför allt i ett system med parallell befogenhet bör nationella preskriptionsfrister avbrytas eller tillfälligt upphöra medan förfarandena pågår vid nationella konkurrensmyndigheter i en annan medlemsstat eller vid kommissionen. Ett sådant avbrott eller tillfälligt upphörande får inte hindra medlemsstaterna från att upprätthålla eller införa absoluta preskriptionsfrister, förutsatt att sådana absoluta preskriptionsfristens varaktighet inte leder till att det blir omöjligt eller orimligt svårt att i praktiken kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.
- (71) För att säkerställa att ärenden handläggs på ett effektivt och ändamålsenligt sätt inom ramen för Europeiska konkurrensnätverket, bör de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna i de medlemsstater där både en nationell administrativ konkurrensmyndighet och en nationell rättslig konkurrensmyndighet är utsedda till nationella konkurrensmyndigheter för att kontrollera efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt artiklarna 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13 och 16 i detta direktiv kunna väcka talan direkt vid den nationella rättsliga konkurrensmyndigheten. Dessutom, i den mån nationella domstolar agerar i förfaranden mot beslut som fattats av nationella konkurrensmyndigheter med tillämpning av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, bör nationella administrativa konkurrensmyndigheter i sig själva ha full rätt att delta som åklagare, svarande eller motpart i dessa förfaranden och bör åtnjuta samma rättigheter som en sådan offentlig part i dessa förfaranden.

- (72) Risken för att material där företag anger sig själva lämnas ut utanför ramen för den utredning för vilken materialet tillhandahölls kan försvaga incitamenten för företag som potentiellt kan tänkas ansöka om eftergift att samarbeta med konkurrensmyndigheterna. Som en följd av detta, oavsett i vilken form förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet lämnas in, bör information i sådana förklaringar som erhållits genom tillgång till ärendeakten användas endast om det är nödvändigt för utövandet av rätten till försvar i förfaranden vid nationella domstolar i vissa mycket begränsade fall som är direkt knutna till det ärende i vilket tillgång har beviljats. Detta bör inte hindra konkurrensmyndigheterna från att offentliggöra sina beslut i enlighet med tillämplig unionsrätt eller nationell rätt.
- (73) Bevisning är ett viktigt inslag i efterlevnadskontrollen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Nationella konkurrensmyndigheter bör ha möjlighet att beakta relevant bevisning oavsett om den är i skriftlig, muntlig, elektronisk eller inspelad form. Detta bör inbegripa möjligheten att beakta hemliga ljudupptagningar som gjorts av fysiska eller juridiska personer som inte är offentliga myndigheter, förutsatt att dessa ljudupptagningar inte är den enda beviskällan. Detta bör inte påverka rätten att höras och tillåtligheten av varje inspelning som gjorts eller erhållits av offentliga myndigheter. Likaså bör nationella konkurrensmyndigheter ha möjlighet att som relevant bevisning beakta elektroniska meddelanden, oavsett om dessa meddelanden verkar vara olästa eller har raderats.
- (74) Att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de befogenheter de behöver för att mer effektivt kunna kontrollera efterlevnaden av konkurrensreglerna förstärker behovet av nära samarbete och effektiv multilateral och bilateral kommunikation inom Europeiska konkurrensnätverket. Detta bör inbegripa utarbetandet av mjuka åtgärder för att underlätta och stödja genomförandet av detta direktiv.

- (75) För att stödja ett nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket bör kommissionen upprätthålla, utveckla, hysa, driva och stödja ett centralt informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) i överensstämmelse med relevanta standarder för sekretess, dataskydd och datasäkerhet. Europeiska konkurrensnätverket är beroende av interoperabilitet för att fungera effektivt och ändamålsenligt. Unionens allmänna budget bör stå för kostnaderna för underhåll, utveckling, värdskap, användarstöd och drift av Europeiska konkurrensnätverkssystemet samt andra administrativa kostnader som uppstår i samband med Europeiska konkurrensnätverkets verksamhet, i synnerhet kostnader för anordnande av möten. Fram till 2020 planeras kostnaderna för Europeiska konkurrensnätverkssystemet att täckas av programmet för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) inrättat genom Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240¹, med hänsyn tagen till programmets tillgängliga resurser samt dess valbarhetskriterier och prioritetskriterier.

¹ Europaparlamentets och rådets beslut (EU) 2015/2240 av den 25 november 2015 om inrättandet av ett program för lösningar för interoperabilitet och gemensamma ramar för europeiska offentliga förvaltningar, företag och medborgare (ISA²-programmet) för modernisering av den offentliga sektorn (EUT L 318, 4.12.2015, s. 1).

- (76) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de garantier för oberoende, de resurser samt de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter som är nödvändiga för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och nationell konkurrensrätt parallellt med artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och för att säkerställa den inre marknadens och Europeiska konkurrensnätverkets effektiva funktion, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av den effektivitet och enhetlighet som krävs vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, kan uppnås bättre på unionsnivå, i synnerhet med tanke på direktivets geografiska räckvidd, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (77) I enlighet med den gemensamma politiska förklaringen av den 28 september 2011 från medlemsstaterna och kommissionen om förklarande dokument¹ har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i direktivet och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anses översändandet av sådana dokument vara berättigat.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

¹ EUT C 369, 17.12.2011, s. 14.

KAPITEL I

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte och tillämpningsområde

1. I detta direktiv anges vissa regler för att säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har de garantier för oberoende, de resurser samt de befogenheter för att kontrollera efterlevnad och påföra sanktionsavgifter som är nödvändiga för att effektivt kunna tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, så att konkurrensen på den inre marknaden inte snedvrids och att konsumenter och företag inte missgynnas genom nationell rätt och åtgärder som hindrar de nationella konkurrensmyndigheterna från att effektivt kontrollera efterlevnaden.
2. Detta direktiv omfattar tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och den parallella tillämpningen av nationell konkurrensrätt på samma ärende. När det gäller artikel 31.3 och 31.4 i detta direktiv omfattar detta direktiv också tillämpningen av nationell konkurrensrätt på fristående grund.
3. I detta direktiv anges vissa regler om ömsesidigt bistånd för att säkerställa att den inre marknaden och systemet med nära samarbete inom Europeiska konkurrensnätverket fungerar smidigt.

Artikel 2
Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *nationell konkurrensmyndighet*: en myndighet som en medlemsstat enligt artikel 35 i förordning (EG) nr 1/2003 har utsett att ansvara för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna får utse en eller flera administrativa myndigheter ("nationell administrativ konkurrensmyndighet") och rättsliga myndigheter ("nationell rättslig konkurrensmyndighet") till att fullgöra dessa funktioner.
2. *nationell administrativ konkurrensmyndighet*: en administrativ myndighet som en medlemsstat har utsett för att fullgöra samtliga eller vissa av en nationell konkurrensmyndighets uppgifter.
3. *nationell rättslig konkurrensmyndighet*: en rättslig myndighet som en medlemsstat har utsett för att fullgöra vissa av en nationell konkurrensmyndighets uppgifter.
4. *konkurrensmyndighet*: en nationell konkurrensmyndighet, kommissionen eller båda om sammanhanget så kräver.
5. *Europeiska konkurrensnätverket*: ett nätverk av offentliga myndigheter bestående av de nationella konkurrensmyndigheterna och kommissionen som fungerar som ett diskussions- och samarbetsforum vid tillämpning och efterlevnadskontroll av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

6. *nationell konkurrensrätt*: bestämmelser i nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och som tillämpas i samma ärende och parallellt med unionens konkurrensrätt enligt artikel 3.1 i förordning (EG) nr 1/2003, och bestämmelser i nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och som tillämpas på fristående grund när det gäller artikel 31.3 och 31.4 i detta direktiv, med undantag av bestämmelser i nationell rätt genom vilka fysiska personer åläggs straffrättsliga påföljder.
7. *nationell domstol*: en domstol i en medlemsstat i den mening som avses i artikel 267 i EUF-fördraget.
8. *överprövningsdomstol*: en nationell domstol som genom ordinära rättsmedel har behörighet att pröva nationella konkurrensmyndigheters beslut eller pröva domar om de besluten, oberoende av om denna domstol själv har befogenhet att fastställa en överträdelse av konkurrensrätten eller inte.
9. *förfarande för efterlevnadskontroll*: ett förfarande vid en konkurrensmyndighet för tillämpning av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, till dess att den konkurrensmyndigheten har avslutat förfarandet genom att fatta ett beslut som avses i artikel 10, 12 eller 13 i detta direktiv vad gäller en nationell konkurrensmyndighet, eller genom att fatta ett beslut som avses i artikel 7, 9 eller 10 i förordning (EG) nr 1/2003 vad gäller kommissionen, eller så länge konkurrensmyndigheten inte har kommit fram till att det inte finns några skäl för den att vidta ytterligare åtgärder.

10. *företag*: enligt artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, en enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och hur den finansieras.
11. *kartell*: ett avtal eller ett samordnat förfarande mellan två eller flera konkurrenter som syftar till att samordna deras konkurrensbeteende på marknaden eller påverka de relevanta konkurrensparametrarna, såsom genom, men ej begränsat till, fastställande av eller samordning av inköps- eller försäljningspriser eller andra affärsvillkor, även med anknytning till immateriella rättigheter, tilldelning av produktions- eller försäljningskvoter, uppdelning av marknader och kundkretsar, inklusive uppgjorda anbud, import- eller exportrestriktioner eller konkurrensbegränsande åtgärder mot andra konkurrenter.
12. *hemlig kartell*: en kartell vars förekomst är delvis eller helt dold.
13. *befrielse från sanktionsavgifter*: ett undantag från sanktionsavgifter som annars skulle påföras ett företag för dess deltagande i en hemlig kartell, som belöning för dess samarbete med en konkurrensmyndighet inom ramen för ett eftergiftsprogram.
14. *nedsättning av sanktionsavgifter*: en nedsättning av den sanktionsavgift som annars skulle ha ålagts ett företag för dess deltagande i en hemlig kartell, som belöning för dess samarbete med en konkurrensmyndighet inom ramen för ett eftergiftsprogram.

15. *eftergift*: både befrielse från sanktionsavgifter och nedsättning av sanktionsavgifter.
16. *eftergiftsprogram*: ett program för tillämpningen av artikel 101 i EUF-fördraget eller motsvarande bestämmelse i nationell rätt på grundval av vilket en deltagare i en hemlig kartell, oberoende av övriga företag som är inblandade i kartellen, samarbetar med konkurrensmyndigheten i dennas utredning genom att frivilligt ge information med avseende på den deltagarens vetskap om, och roll i, kartellen, och i utbyte, genom ett beslut eller nedläggning av förfarandet, beviljas befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter för dennes inblandning i kartellen.
17. *förklaring inom ramen för eftergiftsprogrammet*: en muntlig eller skriftlig redogörelse som lämnas av ett företag eller en fysisk person, eller för ett företags eller en fysisk persons räkning, till en konkurrensmyndighet, eller en uppteckning av denna, med beskrivning av vad det företaget eller den fysiska personen vet om en kartell och företags eller personens roll i denna, och som utarbetats särskilt för att lämnas in till konkurrensmyndigheten för att denna ska bevilja befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter inom ramen för ett eftergiftsprogram; detta omfattar inte bevis som finns oberoende av förfaranden för efterlevnadskontroll, oberoende av om denna information finns i en konkurrensmyndighets ärendeakt eller inte, dvs. redan befintlig information.

18. *förlikningsinläga*: en frivillig redogörelse från ett företag, eller för ett företags räkning, till en konkurrensmyndighet, i vilken företaget medger eller avstår från att bestrida sitt deltagande i en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget eller nationell konkurrensrätt, och sitt ansvar för denna överträdelse, vilken har utarbetats särskilt för att göra det möjligt för konkurrensmyndigheten att tillämpa ett förenklat eller påskyndat förfarande.
19. *sökande*: ett företag som ansöker om befrielse från eller nedsättning av sanktionsavgifter inom ramen för ett eftergiftsprogram.
20. *ansökande myndighet*: en nationell konkurrensmyndighet som framställer en begäran om ömsesidigt bistånd som avses i artikel 24, 25, 26, 27 eller 28.
21. *anmodad myndighet*: en nationell konkurrensmyndighet som tar emot en begäran om ömsesidigt bistånd och som vid en begäran om bistånd som avses i artikel 25, 26, 27 eller 28 betyder det behöriga offentliga organet som har huvudansvaret för att genomföra sådana beslut enligt nationella lagar, författningar och administrativa praxis.
22. *slutligt beslut*: ett beslut som inte kan, eller som inte längre kan, överklagas genom ordinära rättsmedel.

2. Alla hänvisningar till tillämpningen eller överträdelser av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget i detta direktiv ska förstås som att de omfattar parallell tillämpning av nationell konkurrensrätt i samma ärende.

KAPITEL II

GRUNDLÄGGANDE RÄTTIGHETER

Artikel 3

Skyddsåtgärder

1. Förfaranden avseende överträdelser av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, inklusive nationella konkurrensmyndigheters utövande av de befogenheter som avses i detta direktiv, ska respektera de allmänna principerna i unionsrätten och Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att utövandet av de befogenheter som avses i punkt 1 omfattas av lämpliga skyddsåtgärder när det gäller företagens rätt till försvar, inklusive rätten att bli hörd och rätten till ett effektivt rättsmedel inför en domstol.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheternas förfaranden för efterlevnadskontroll genomförs inom rimlig tid. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna antar ett meddelande om invändningar innan de fattar beslut enligt artikel 10 i detta direktiv.

KAPITEL III

OBEROENDE OCH RESURSER

Artikel 4

Oberoende

1. För att garantera nationella administrativa konkurrensmyndigheters oberoende när de tillämpar artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget ska medlemsstaterna säkerställa att sådana myndigheter utför sina uppdrag och utövar sina befogenheter opartiskt och med hänsyn till en effektiv och enhetlig tillämpning av dessa bestämmelser, i enlighet med proportionella krav på ansvarsskyldighet och utan att det påverkar det nära samarbetet mellan konkurrensmyndigheter inom Europeiska konkurrensnätverket.
2. Medlemsstaterna ska särskilt åtminstone säkerställa att personalen och personer som fattar beslut vid utövandet av befogenheterna i artiklarna 10–13 och 16 i detta direktiv vid nationella administrativa konkurrensmyndigheter
 - a) kan utföra sitt uppdrag och utöva sina befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget oberoende av politisk eller annan yttre påverkan,

- b) varken begär eller tar emot instruktioner från regering eller någon annan offentlig eller privat enhet när de utför sitt uppdrag och utövar sina befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, utan att det påverkar rätten för en medlemsstats regering att i tillämpliga fall utfärda allmänna politiska riktlinjer som inte har något samband med branschutredningar eller specifika förfaranden för efterlevnadskontroll, och
- c) avstår från alla handlingar som är oförenliga med utförandet av deras uppdrag och/eller utövandet av deras befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget och att de omfattas av förfaranden som säkerställer att de under en skälig tidsperiod efter det att de lämnat tjänsten avstår från att handha förfaranden för efterlevnadskontroll som kan ge upphov till intressekonflikt.

3. De personer som vid nationella administrativa konkurrensmyndigheter fattar beslut vid utövandet av befogenheterna i artiklarna 10–13 och 16 i detta direktiv får inte avskedas från sådana myndigheter av skäl som sammanhänger med ett korrekt utförande av deras uppdrag eller ett korrekt utövande av deras befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt artikel 5.2 i detta direktiv. De får avskedas endast om de inte längre uppfyller villkoren för att utöva sitt uppdrag eller om de konstaterats ha gjort sig skyldiga till en allvarlig försummelse enligt nationell rätt. Villkoren för att utöva deras uppdrag och vad som utgör allvarlig försummelse ska fastställas i förväg i den nationella rätten, med hänsyn till behovet av att säkerställa en effektiv kontroll av efterlevnaden.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de personer som vid nationella administrativa konkurrensmyndigheter väljs, rekryteras eller utses i enlighet med tydliga och öppna förfaranden som har fastställts på förhand i nationell rätt.
5. Nationella administrativa konkurrensmyndigheter ska ha befogenhet att fastställa sina prioriteringar för utförande av uppgifter för tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt artikel 5.2 i detta direktiv. I den mån som nationella administrativa konkurrensmyndigheter är skyldiga att pröva formella klagomål ska dessa myndigheter ha befogenhet att avvisa sådana klagomål på den grunden att de inte betraktar sådana klagomål som prioriterade vid kontroll av efterlevnaden. Detta påverkar inte nationella administrativa konkurrensmyndigheters befogenhet att avvisa klagomål på andra grunder som fastställs i nationell rätt.

Artikel 5

Resurser

1. Medlemsstaterna ska åtminstone säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har tillräckligt många kvalificerade anställda och tillräckliga ekonomiska, tekniska och teknologiska resurser som är nödvändiga för att de effektivt ska kunna utföra sitt uppdrag och effektivt ska kunna utöva sina befogenheter vid tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget enligt punkt 2 i den här artikeln.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska nationella konkurrensmyndigheter åtminstone kunna genomföra utredningar i syfte att tillämpa artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, anta beslut med tillämpning av dessa bestämmelser på grundval av artikel 5 i förordning (EG) 1/2003 och samarbeta nära inom Europeiska konkurrensnätverket i syfte att säkerställa en effektiv och enhetlig tillämpning av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. I den utsträckning som föreskrivs i nationella rätt ska de nationella konkurrensmyndigheterna också kunna ge offentliga institutioner och organ råd, om så är lämpligt, om lagstiftningsmässiga, regelrelaterade och administrativa åtgärder som kan ha inverkan på konkurrensen på den inre marknaden samt främja allmänhetens medvetenhet om artikel 101 och 102 i EUF-fördraget.
3. Utan att det påverkar tillämpningen av nationella budgetregler och budgetförfaranden ska medlemsstaterna säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna beviljas oberoende när de använder den tilldelade budgeten för att utföra sitt uppdrag enligt punkt 2.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna lämnar in periodiska rapporter om sin verksamhet och sina resurser till en statlig myndighet eller ett parlamentariskt organ. Medlemsstaterna ska säkerställa att sådana rapporter innehåller uppgifter om utnämningar och avskedanden av beslutsorganets medlemmar, omfattningen av de resurser som tilldelades under det aktuella året och eventuella förändringar av denna omfattning jämfört med tidigare år. Sådana rapporter ska göras offentligt tillgängliga.

KAPITEL IV

BEFOGENHETER

Artikel 6

Befogenhet att inspektera företags lokaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter kan utföra alla nödvändiga oanmälda inspektioner av företag och företagssammanslutningar för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tjänstemän och andra medföljande personer som av nationella konkurrensmyndigheter bemyndigats eller utsetts att genomföra sådana inspektioner åtminstone ska ha befogenhet att
 - a) bereda sig tillträde till företags eller företagssammanslutningars lokaler, mark och transportmedel,
 - b) granska räkenskaperna och andra affärshandlingar som avser verksamheten, oavsett i vilken form de föreligger, och ha rätt att få tillgång till all information som är tillgänglig för den enhet som är föremål för inspektionen,
 - c) göra eller erhålla alla former av kopior av eller utdrag ur sådana räkenskaper och affärshandlingar och, när de anser det lämpligt, att fortsätta att göra sådana sökningar efter information och välja ut dessa kopior eller utdrag i de nationella konkurrensmyndigheternas lokaler eller i andra särskilt utsedda lokaler,

- d) försegla samtliga företagslokaler, räkenskaper eller affärshandlingar så länge och i den omfattning det är nödvändigt för inspektionen,
 - e) begära att företagets eller företagssammanslutningens företrädare eller medarbetare lämnar förklaringar till sakförhållanden eller dokument som har samband med föremålet för och syftet med inspektionen och protokollföra deras svar.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag och företagssammanslutningar är skyldiga att underkasta sig inspektioner enligt punkt 1. Medlemsstaterna ska säkerställa att, om ett företag eller en företagssammanslutning motsätter sig en inspektion som har förelagts av en nationell administrativ konkurrensmyndighet och/eller som har bemyndigats av en nationell rättslig myndighet, de nationella konkurrensmyndigheterna har möjlighet att få nödvändigt bistånd av polis eller annan motsvarande rättsvårdande myndighet för att kunna genomföra inspektionen. Sådant bistånd kan också erhållas som en förebyggande åtgärd.
3. Denna artikel ska inte påverka krav enligt nationell rätt om förhandstillstånd för sådana inspektioner från en nationell rättslig myndighet.

Artikel 7

Befogenhet att inspektera andra lokaler

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter, om rimlig misstanke finns om att räkenskaper eller andra affärshandlingar, som har samband med föremålet för inspektionen och som kan vara av betydelse för att bevisa en överträdelse av artikel 101 eller artikel 102 i EUF-fördraget, förvaras i andra lokaler, på annan mark eller i andra transportmedel än de som avses i artikel 6.1 a i detta direktiv, inklusive i de berörda företagens eller företagssammanslutningarnas ledares, direktörers, och andra medarbetares bostäder, får genomföra oanmälda inspektioner i dessa lokaler, på denna mark och i dessa transportmedel.
2. Sådana inspektioner får inte genomföras utan förhandstillstånd från en nationell rättslig myndighet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de tjänstemän och andra medföljande personer som är bemyndigade eller utsedda av de nationella konkurrensmyndigheterna att utföra en inspektion i enlighet med punkt 1 i denna artikel har åtminstone de befogenheter som anges i artikel 6.1 a, b och c och artikel 6.2.

Artikel 8
Begäran om information

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter får begära att företag och företagssammanslutningar lämnar alla upplysningar som krävs för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget inom en angiven och rimlig tidsfrist. En sådan begäran om information ska vara proportionerlig, och inte tvinga mottagaren av begäran att erkänna en överträdelse av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget. Skyldigheten lämna alla nödvändiga upplysningar omfattar information som är tillgänglig för sådana företag eller företagssammanslutningar. Nationella konkurrensmyndigheter ska även ha befogenhet att begära av varje övrig fysisk eller juridisk person att inom en fastställd och rimlig tidsfrist lämna upplysningar som kan vara relevanta för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget.

Artikel 9
Förhör

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter åtminstone har befogenhet att kalla varje företrädare för ett företag eller en företagssammanslutning, varje företrädare för andra juridiska personer, och varje fysisk person, om en sådan företrädare eller person kan förfoga över upplysningar som är relevanta för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget, till förhör.

Artikel 10

Konstaterande och upphörande av överträdelser

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, om de konstaterar en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, genom beslut får ålägga de berörda företagen eller företagssammanslutningarna att upphöra med den överträdelsen. För detta ändamål får de ålägga alla beteendemässiga eller strukturella åtgärder som är proportionerliga mot överträdelsen och är nödvändiga för att få denna att upphöra. Vid valet mellan två lika effektiva åtgärder ska nationella konkurrensmyndigheter i enlighet med proportionalitetsprincipen välja den åtgärd som är minst betungande för företaget.

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har befogenhet att konstatera att en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget har ägt rum tidigare.
2. Om nationella konkurrensmyndigheter, efter att ha informerat kommissionen i enlighet med artikel 11.3 i förordning (EG) nr 1/2003, beslutar att det inte finns skäl att fortsätta förfarandet för efterlevnadskontroll och därför avslutar förfarandet för efterlevnadskontroll, ska medlemsstaterna se till att dessa nationella konkurrensmyndigheter underrättar kommissionen om detta.

Artikel 11

Interimistiska åtgärder

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har befogenhet att agera på eget initiativ för att genom beslut förordna om att företag och företagssammanslutningar ska åläggas interimistiska åtgärder, åtminstone i fall som är brådskande på grund av att konkurrensen riskerar att lida allvarlig och irreparabel skada, på grundval av att en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget vid första påseende kan konstateras. Ett sådant beslut ska vara proportionerligt och ska gälla antingen för en bestämd tidsperiod, som får förnyas i den mån detta är nödvändigt och lämpligt, eller fram till dess att det slutliga beslutet har fattats. De nationella konkurrensmyndigheterna ska underrätta Europeiska konkurrensnätverket om åläggandet av dessa interimistiska åtgärder.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att lagenligheten, inbegripet proportionaliteten, i de interimistiska åtgärder som avses i punkt 1 kan prövas i ett påskyndat förfarande för överklagande.

Artikel 12

Åtaganden

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, i förfaranden för efterlevnadskontroll som inleds i syfte att anta ett beslut som kräver att en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget ska upphöra, efter att antingen formellt eller informellt ha inhämtat åsikter från marknadsaktörerna, får besluta att sådana åtaganden som företag eller företagssammanslutningar erbjuder ska vara bindande, om dessa åtaganden bemöter de farhågor som de nationella konkurrensmyndigheterna har uttryckt. Ett sådant beslut får antas för viss tid och ska fastställa att det inte längre finns skäl för den berörda nationella konkurrensmyndigheten att ingripa.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har verkliga befogenheter att övervaka att de åtaganden som avses i punkt 1 genomförs.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella konkurrensmyndigheterna har möjlighet att återuppta förfarandet om efterlevnadskontroll om de sakförhållanden som låg till grund för ett beslut som avses i punkt 1 har ändrats i något väsentligt avseende, om företaget eller företagssammanslutningen åsidosätter sina åtaganden eller om ett beslut som avses i punkt 1 grundade sig på ofullständiga, oriktiga eller vilseledande uppgifter som parterna lämnat.

KAPITEL V

SANKTIONSAVGIFTER OCH VITEN

Artikel 13

Sanktionsavgifter för företag och företagssammanslutningar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter antingen genom beslut i sina egna förfaranden för efterlevnadskontroll kan förordna om eller i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden kan begära att företag och företagssammanslutningar som uppsåtligen eller av oaktsamhet överträder artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget ska påföras effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter åtminstone antingen genom beslut i sina egna förfaranden för efterlevnadskontroll kan förordna om eller i icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden kan begära att företag och företagssammanslutningar ska påföras effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter som fastställs i proportion till deras totala globala omsättning om de uppsåtligen eller av oaktsamhet
 - a) underlåter att underkasta sig inspektionen eller att lägga fram begärda räkenskaper eller andra affärshandlingar som avses i artikel 6.2,
 - b) bryter sådana förseglingar som anbringats av tjänstemän eller andra medföljande personer som har bemyndigats eller utsetts av de nationella konkurrensmyndigheterna, som avses i artikel 6.1 d,

- c) som svar på en fråga som avses i artikel 6.1 e lämnar ett oriktigt, vilseledande svar eller underlåter eller vägrar att lämna ett fullständigt svar,
 - d) lämnar oriktiga, ofullständiga eller vilseledande upplysningar som svar på en begäran som avses i artikel 8, eller inte lämnar upplysningarna inom angiven tidsfrist,
 - e) underlåter att inställa sig till ett sådant förhör som avses i artikel 9,
 - f) underlåter att följa ett beslut som avses i artiklarna 10, 11 och 12.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att de förfaranden som avses i punkterna 1 och 2 gör det möjligt att påföra effektiva, proportionella och avskräckande sanktionsavgifter.
4. Denna artikel påverkar inte tillämpningen av nationell rätt som medger åläggande av påföljder i straffrättsliga förfaranden förutsatt att tillämpningen av sådan rätt inte påverkar en effektiv och enhetlig kontroll av efterlevnaden av artiklarna 101 och 102 EUF-fördraget.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att begreppet *företag* tillämpas för ändamålet att påföra moderbolag och rättsliga och ekonomiska efterträdare till företag sanktionsavgifter.

Artikel 14

Beräkning av sanktionsavgiften

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter tar hänsyn både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått när de fastställer bötesbeloppet för en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget.
2. Medlemsstaterna ska se till att nationella konkurrensmyndigheter får betrakta ersättning som har betalats ut till följd av en uppgörelse i godo vid fastställandet av den sanktionsavgift som ska påföras på grund av en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, i enlighet med artikel 18.3 i direktiv 2014/104/EU.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att om sanktionsavgifter för en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget åläggs en företagssammanslutning och hänsyn tas till medlemmarnas omsättning men sammanslutningen inte är solvent, är sammanslutningen skyldig att kräva betalning från medlemmarna för att täcka bötesbeloppet.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att, om den betalning som avses i punkt 3 inte har gjorts fullt ut till företagssammanslutningen inom den tidsfrist som de nationella konkurrensmyndigheterna fastställt, de nationella konkurrensmyndigheterna får kräva att sanktionsavgifterna betalas direkt av vilket som helst av de företag vars företrädare var medlemmar i sammanslutningens beslutsfattande organ. Om det är nödvändigt för att säkerställa full betalning av bötesbeloppet, efter det att de nationella konkurrensmyndigheterna har krävt betalning från dessa företag, får de också kräva att det utestående beloppet av sanktionsavgifterna betalas av vilken som helst av de medlemmar i sammanslutningen som var verksamma på den marknad där överträdelsen ägde rum. Betalning enligt denna punkt ska dock inte krävas från företag som visar att de inte har genomfört det beslut som fattades av sammanslutningen och som ledde till en överträdelse och antingen inte var medvetna om beslutets existens eller aktivt tog avstånd från den innan utredningen inleddes.

Artikel 15

Högsta sanktionsavgift

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den högsta sanktionsavgift som nationella konkurrensmyndigheter får påföra varje företag eller företagssammanslutning som deltar i en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget är minst 10 % av företagets eller företagssammanslutningens totala globala omsättning under det räkenskapsår som föregick beslutet som avses i artikel 13.1.
2. Om en överträdelse som en företagssammanslutning gör sig skyldig till har samband med dess medlemmars verksamhet ska den högsta sanktionsavgiften vara minst 10 % av summan av den totala globala omsättningen för varje medlem som är verksam på den marknad som påverkas av sammanslutningens överträdelse. Betalningsansvaret för varje företag får när det gäller betalning av sanktionsavgifterna dock inte överstiga det högsta belopp som fastställts i enlighet med punkt 1.

Artikel 16

Viten

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella administrativa konkurrensmyndigheter genom beslut kan förelägga företag och företagssammanslutningar effektiva, proportionella och avskräckande viten. Sådana viten ska fastställas i proportion till företagens och företagssammanslutningarnas genomsnittliga dagliga totala globala omsättning per dag under föregående räkenskapsår och räknat från den dag som anges i det beslutet för att förmå dessa företag och företagssammanslutningar att åtminstone
 - a) lämna fullständiga och riktiga upplysningar som svar på en begäran enligt artikel 8,
 - b) inställa sig till ett sådant förhör som avses i artikel 9.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter genom beslut kan förelägga företag och företagssammanslutningar effektiva, proportionella och avskräckande viten. Sådana viten ska fastställas i proportion till dessa företags och företagssammanslutningars genomsnittliga dagliga totala globala omsättning per dag under föregående räkenskapsår och räknat från den dag som anges i det beslutet för att förmå dem att åtminstone
 - a) underkasta sig en inspektion som avses i artikel 6.2,
 - b) följa ett beslut som avses i artiklarna 10, 11 och 12.

KAPITEL VI

EFTERGIFTSPROGRAM

FÖR HEMLIGA KARTELLER

Artikel 17

Befrielse från sanktionsavgifter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har inrättat eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja befrielse från sanktionsavgifter för företag som avslöjar sitt deltagande i hemliga karteller. Detta påverkar inte nationella konkurrensmyndigheters möjlighet att inrätta eftergiftsprogram för andra överträdelser än hemliga karteller eller eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja fysiska personer befrielse från sanktionsavgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att befrielse från sanktionsavgifter beviljas endast om
 - a) uppfyller villkoren i artikel 19,
 - b) avslöjar sitt deltagande i en hemlig kartell, och

- c) är först med att lägga fram bevis som
 - i) vid den tidpunkt då den nationella konkurrensmyndigheten tar emot ansökan, gör det möjligt för den nationella konkurrensmyndigheten att utföra en målinriktad inspektion med anledning av den hemliga kartellen, förutsatt att den nationella konkurrensmyndigheten ännu inte förfogade över tillräckliga bevis för att kunna utföra en sådan inspektion eller inte redan hade utfört en sådan inspektion, eller
 - ii) enligt den nationella konkurrensmyndighetens åsikt räcker för att den ska kunna konstatera en överträdelse som omfattas av eftergiftsprogrammet, förutsatt att myndigheten ännu inte förfogade över tillräckliga bevis för att kunna konstatera en sådan överträdelse och att inget annat företag tidigare har uppfyllt villkoren för befrielse från sanktionsavgifter enligt punkt i avseende den hemliga kartellen.
- 3. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla företag är berättigade till befrielse från sanktionsavgifter, med undantag för företag som har vidtagit åtgärder för att tvinga andra företag att gå med i en hemlig kartell eller att stanna kvar i den.
- 4. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter informerar sökanden om huruvida de har beviljats villkorlig befrielse från sanktionsavgifter. Sökanden kan begära att få skriftlig information från den nationella konkurrensmyndigheten om resultatet av sina ansökningar. I fall där den nationella konkurrensmyndigheten avslår ansökan om befrielse från sanktionsavgifter, får den berörda sökande begära att den nationella konkurrensmyndigheten överväger att betrakta dess ansökan som en ansökan om nedsättning av sanktionsavgifter.

Artikel 18

Nedsättning av sanktionsavgifter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter har inrättat eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja nedsättning av sanktionsavgifter för företag som inte uppfyller villkoren för befrielse från sanktionsavgifter. Detta påverkar inte nationella konkurrensmyndigheters möjlighet att inrätta eftergiftsprogram för andra överträdelser än hemliga karteller eller eftergiftsprogram som gör det möjligt för dem att bevilja fysiska personer nedsättning av sanktionsavgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nedsättning av sanktionsavgifter beviljas endast om sökanden
 - a) uppfyller villkoren i artikel 19,
 - b) avslöjar sitt deltagande i en hemlig kartell, och
 - c) lägger fram bevis för den misstänkta hemliga kartellen som har ett betydande mervärde för syftet att bevisa en överträdelse som omfattas av eftergiftsprogrammet, i förhållande till de bevis som den nationella konkurrensmyndigheten redan förfogade över vid den tidpunkt då ansökan gjordes.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att om sökanden lämnar in övertygande bevis som den nationella konkurrensmyndigheten använder för att styrka ytterligare omständigheter som leder till en höjning av sanktionsavgifterna i förhållande till de sanktionsavgifter som annars skulle ha ålagts deltagarna i den hemliga kartellen, så ska den nationella konkurrensmyndigheten inte beakta sådana ytterligare omständigheter när den fastställer den sanktionsavgift som ska påföras den som ansöker om nedsättning av sanktionsavgift och som lämnat in dessa bevis.

Artikel 19
Allmänna villkor för eftergift

Medlemsstaterna ska säkerställa att sökanden är skyldig att uppfylla följande villkor för att komma i fråga för eftergift för deltagande i hemliga karteller:

- a) Sökanden har upphört med sitt deltagande i den misstänkta hemliga kartellen senast omedelbart efter att ha lämnat in sin ansökan om eftergift; detta gäller med undantag för vad som enligt den behöriga nationella konkurrensmyndighetens åsikt rimligen kan vara nödvändigt för att bevara integriteten i dess utredning.
- b) Sökanden ställer sig till förfogande för äkta, fullständigt, löpande och skyndsamt samarbete med den nationella konkurrensmyndigheten från det att ansökan lämnas in till dess att myndigheten har avslutat sitt förfarande för efterlevnadskontroll mot alla parter som varit föremål för utredning genom att anta ett beslut eller på annat sätt har avslutat sitt förfarande; sådant samarbete omfattar att
 - i) utan dröjsmål förse den nationella konkurrensmyndigheten med all relevant information och alla relevanta bevis rörande den misstänkta hemliga kartellen som sökanden besitter eller har tillgång till, särskilt följande:
 - Sökandens namn och adress.
 - Namnen på alla andra företag som deltar eller har deltagit i den misstänkta hemliga kartellen.

- En detaljerad beskrivning av den misstänkta hemliga kartellen, inklusive vilka produkter och territorier som berörs samt hur länge och på vilket sätt den misstänkta hemliga kartellen har bedrivit sin verksamhet.
 - Uppgifter om eventuella tidigare eller möjliga framtida ansökningar om eftergift till andra konkurrensmyndigheter eller konkurrensmyndigheter i tredjeländer i samband med den misstänkta hemliga kartellen.
- ii) fortsatt stå till den nationella konkurrensmyndighetens förfogande för att svara på alla frågor som kan bidra till fastställandet av faktiska omständigheter,
- iii) se till att ledare, direktörer och andra medarbetare kan höras av den nationella konkurrensmyndigheten och göra rimliga ansträngningar för att se till att tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare kan höras av den nationella konkurrensmyndigheten,
- iv) inte förstöra, förfalska eller undanhålla relevanta uppgifter eller bevis, och
- v) inte avslöja det faktum att ansökan om eftergift lämnats in, eller något av innehållet i denna, innan den nationella konkurrensmyndigheten har gjort invändningar i förfarandet för efterlevnadskontroll i fråga, såvida inte annat överenskommits.
- c) När sökanden överväger att lämna in en ansökan om eftergift till den nationella konkurrensmyndigheten får den inte
- i) ha förstört, förfalskat eller undanhållit bevis för den misstänkta hemliga kartellen, eller

- ii) ha avslöjat det faktum att den övervägt att lämna in en ansökan, eller något av innehållet i denna, utom för andra konkurrensmyndigheter eller tredjeländers konkurrensmyndigheter.

Artikel 20

Formen för förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att sökande kan lämna in förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet i samband med fullständiga eller förenklade ansökningar skriftligen, och säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter också har inrättat ett system som gör det möjligt för dem att godta sådana förklaringar antingen muntligt eller på något annat sätt som tillåter sökanden att inte ta sådana inlämnade förklaringar i besittning, i förvar eller under sin kontroll.
2. Om det begärs av sökande ska de nationella konkurrensmyndigheterna skriftligen bekräfta att de har mottagit deras fullständiga eller förenklade ansökningar med uppgift om datum och klockslag för mottagandet.
3. Sökande ska kunna lämna in förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet i samband med fullständiga eller förenklade ansökningar på det officiella språket eller något av de officiella språken i den berörda nationella konkurrensmyndighetens medlemsstat eller på ett annat av unionens officiella språk enligt en bilateral överenskommelse mellan den nationella konkurrensmyndigheten och sökanden.

Artikel 21

Markeringar för ansökningar om befrielse från sanktionsavgifter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att företag som vill ansöka om befrielse från sanktionsavgifter inledningsvis, på begäran, ges en plats i kön för eftergift för en period som fastställs från fall till fall av den nationella konkurrensmyndigheten för att sökanden ska kunna samla in de uppgifter och bevis som krävs för att uppfylla de tillämpliga beviskraven för befrielse från sanktionsavgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter själva får bestämma om de ska bevilja begäran enligt punkt 1.

Ett företag som lämnat in en sådan begäran ska till den nationella konkurrensmyndigheten tillhandahålla uppgifter, om sådana finns tillgängliga, såsom följande:

- a) Sökandens namn och adress.
- b) Bakgrunden till de farhågor som ledde till begäran.
- c) Namnen på alla andra företag som deltar eller har deltagit i den misstänkta hemliga kartellen.
- d) De berörda produkterna och territorierna.
- e) Det misstänkta hemliga kartellbeteendets varaktighet och art.

- f) Uppgifter om eventuella tidigare eller möjliga framtida ansökningar om eftergift till andra konkurrensmyndigheter eller konkurrensmyndigheter i tredje land i samband med den misstänkta hemliga kartellen.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla uppgifter och bevis som sökanden tillhandahållit inom den tidsfrist som fastställs i enlighet med punkt 1 kommer att anses ha lämnats vid den tidpunkt då den inledande begäran gjordes.
4. Sökanden ska kunna lämna in en begäran enligt punkt 1 på det officiella språket eller något av de officiella språken i den berörda nationella konkurrensmyndighetens medlemsstat eller på ett annat av unionens officiella språk enligt en bilateral överenskommelse mellan den nationella konkurrensmyndigheten och sökanden.
5. Medlemsstaterna får även göra det möjligt för företag som vill ansöka om nedsättning av sanktionsavgifter att inledningsvis begära en plats i kön för eftergift.

Artikel 22

Förenklade ansökningar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter godtar förenklade ansökningar från sökande som har ansökt hos kommissionen om eftergift, antingen genom att ansöka om en markering eller genom att lämna in en fullständig ansökan i samband med samma misstänkta hemliga kartell, förutsatt att dessa ansökningar omfattar mer än tre medlemsstater som berörda territorier.

2. Förenklade ansökningar ska bestå av en kort beskrivning av var och en av följande uppgifter:
- a) Sökandens namn och adress.
 - b) Namn på övriga parter i den misstänkta hemliga kartellen.
 - c) Den eller de berörda produkterna och territorierna.
 - d) Det misstänkta hemliga kartellbeteendets varaktighet och art.
 - e) Den eller de medlemsstater där bevisen för den misstänkta hemliga kartellen sannolikt finns.
 - f) Uppgifter om alla tidigare eller eventuella framtida ansökningar om eftergift som gjorts vid andra konkurrensmyndigheter eller konkurrensmyndigheter i tredjeländer vad avser den misstänkta hemliga kartellen.
3. När kommissionen tar emot en fullständig ansökan och nationella konkurrensmyndigheter tar emot förenklade ansökningar vad avser samma misstänkta kartell, ska kommissionen vara huvudsaklig samtalspartner för sökanden under perioden innan klarhet har nåtts om huruvida kommissionen kommer att gå vidare med ärendet, helt eller delvis, särskilt när det gäller att ge instruktioner till sökanden om genomförandet av eventuella andra interna utredningar. Under denna period ska kommissionen på begäran informera de berörda nationella konkurrensmyndigheterna om läget.

Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter endast får begära att sökanden tillhandahåller specifika förtydliganden avseende de element som räknas upp i punkt 2 innan de kräver ingivande av en fullständig ansökan enligt punkt 5.

4. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter som tar emot en förenklad ansökan kontrollerar om de redan från en annan sökande har tagit emot en förenklad eller fullständig ansökan som avser samma misstänkta hemliga kartell vid tidpunkten för mottagandet av sådana ansökningar. Om en nationell konkurrensmyndighet inte har mottagit en ansökan från en annan sökande och anser att den förenklade ansökan uppfyller kraven i punkt 2 ska myndigheten informera sökanden om detta.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att, när kommissionen väl har informerat de berörda nationella konkurrensmyndigheterna om sin avsikt att låta bli att helt eller delvis driva ärendet vidare, sökande ges möjlighet att lämna in fullständiga ansökningar till de berörda nationella konkurrensmyndigheterna. Endast i undantagsfall, när det är helt nödvändigt för avgränsning eller fördelning av ärenden, får en nationell konkurrensmyndighet begära att sökanden lämnar in en fullständig ansökan innan kommissionen har informerat de berörda nationella konkurrensmyndigheterna om sin avsikt att helt eller delvis låta bli att driva ärendet. De nationella konkurrensmyndigheterna ska ha befogenhet att fastställa en rimlig tidsfrist inom vilken sökanden ska lämna in en fullständig ansökan tillsammans med motsvarande bevis och information. Detta påverkar inte sökandens rätt att frivilligt lämna in en fullständig ansökan i ett tidigare skede.

6. Medlemsstaterna ska säkerställa att om sökanden lämnar in en fullständig ansökan i enlighet med punkt 5 inom den tidsfrist som fastställts av den nationella konkurrensmyndigheten, ska den fullständiga ansökan anses ha lämnats invid den tidpunkt som den förenklade ansökan lämnades in, förutsatt att den förenklade ansökan avser samma berörda produkt eller produkter och territorium eller territorier samt samma varaktighet för den misstänkta hemliga kartellen som ansökan om eftergift till kommissionen, vilken kan ha uppdaterats.

Artikel 23

Samspelet mellan ansökningar om befrielse från sanktionsavgifter och sanktioner som åläggs fysiska personer

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att nuvarande och tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare i företag som ansöker om befrielse från sanktionsavgifter hos konkurrensmyndigheter skyddas helt från sanktioner som åläggs i administrativa förfaranden och icke-straffrättsliga rättsliga förfaranden, i samband med deras deltagande i den kartell som ansökan om befrielse från sanktionsavgifter avser, för överträdelser av nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artikel 101 i EUF-fördraget, om
 - a) företagets ansökan om befrielse från sanktionsavgifter till den konkurrensmyndighet som driver ärendet uppfyller kraven i artikel 17.2 b och c,

- b) dessa nuvarande och tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare aktivt samarbetar i detta avseende med den konkurrensmyndighet som driver ärendet, och
- c) företagets ansökan om befrielse från sanktionsavgifter lämnats in före den tidpunkt då dessa nuvarande eller tidigare ledare, direktörer och andra berörda medarbetare av medlemsstaternas behöriga myndigheter uppmärksammades på de förfaranden som leder till åläggande av sanktioner som avses i denna punkt.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nuvarande och tidigare ledare, direktörer och andra medarbetare i företag som ansöker om befrielse från sanktionsavgifter hos konkurrensmyndigheter skyddas från sanktioner som åläggs i straffrättsliga förfaranden, i samband med deras deltagande i den hemliga kartell som ansökan om befrielse från sanktionsavgifter avser, för överträdelser av nationell rätt som i huvudsak har samma syfte som artikel 101 i EUF-fördraget, om de uppfyller villkoren i punkt 1 och aktivt samarbetar med den behöriga myndigheten för lagföring. Om villkoret för samarbete med den behöriga myndigheten för lagföring inte är uppfyllt får den behöriga myndigheten för lagföring fortsätta utredningen.

3. För att säkerställa överensstämmelse med rådande grundläggande principer i deras rättssystem får medlemsstaterna, genom undantag från punkt 2, föreskriva att de behöriga myndigheterna har möjlighet att avstå från att ålägga sanktioner eller endast mildra den sanktion som ska åläggas i den mån som bidraget från de personer som avses i punkt 2, när det gäller att upptäcka och utreda den hemliga kartellen, väger tyngre än intresset av att lagföra dessa personer och/eller ålägga dessa personer sanktioner.
4. För att göra det möjligt för det skydd som avses i punkterna 1, 2 och 3 att fungera i situationer där fler än en jurisdiktion är inblandade, ska medlemsstaterna föreskriva att i fall där den behöriga myndigheten för sanktioner eller lagföring ligger i en annan jurisdiktion än jurisdiktionen för den konkurrensmyndighet som driver ärendet ska de nödvändiga kontakterna mellan dem säkerställas av den nationella konkurrensmyndigheten i jurisdiktionen för den behöriga myndigheten för sanktioner eller lagföring.
5. Denna artikel påverkar inte rätten för den som har lidit skada till följd av en överträdelse av konkurrensrätten att kräva full ersättning för den skadan i enlighet med direktiv 2014/104/EU.

KAPITEL VII

ÖMSESIDIGT BISTÅND

Artikel 24

Samarbete mellan nationella administrativa konkurrensmyndigheter

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att när nationella administrativa konkurrensmyndigheter utför en inspektion eller ett förhör på andra nationella konkurrensmyndigheters vägnar och för deras räkning enligt artikel 22 i förordning (EG) nr 1/2003, ska tjänstemän och andra medföljande personer som är bemyndigade av den ansökande nationella konkurrensmyndigheten ha rätt att närvara och aktivt bistå den anmodade nationella konkurrensmyndigheten, under tillsyn av den anmodade nationella konkurrensmyndighetens tjänstemän, under inspektionen eller förhöret när den anmodade nationella konkurrensmyndigheten utövar de befogenheter som avses i artiklarna 6, 7 och 9 i detta direktiv.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de nationella administrativa konkurrensmyndigheterna har befogenhet att på deras eget territorium utöva de befogenheter som avses i artiklarna 6–9 i detta direktiv, i enlighet med deras nationella rätt på andra nationella konkurrensmyndigheters vägnar och för deras räkning för att fastställa huruvida företag eller företagssammanslutningar underlåtit att följa sådana utredningsåtgärder och beslut som fattats av den ansökande nationella konkurrensmyndigheten, som avses i artiklarna 6 och 8–12 i detta direktiv. Den ansökande nationella konkurrensmyndigheten och den anmodade nationella konkurrensmyndigheten ska ha befogenhet att utbyta och använda information som bevis i detta syfte, med förbehåll för de skyddsåtgärder som fastställs i artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003.

Artikel 25

Begäran om delgivning

av preliminära invändningar och andra handlingar

Utan att det påverkar tillämpningen av någon annan typ av delgivning som genomförts av en ansökande myndighet i enlighet med de bestämmelser som gäller i dess medlemsstat, ska medlemsstaterna säkerställa att den anmodade myndigheten på begäran av den ansökande myndigheten och på dennas vägnar delger mottagaren

- a) preliminära invändningar mot den påstådda överträdelsen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget och sådana beslut som fattats med tillämpning av dessa artiklar,

- b) varje annan förfarandeakt som antagits inom ramen för förfarandena för efterlevnadskontroll och som bör delges i enlighet med nationell rätt, och
- c) alla andra relevanta handlingar som rör tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, inbegripet handlingar som rör verkställighet av beslut om påförandet av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten.

Artikel 26

Begäran om verkställighet av beslut

om påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att den anmodade myndigheten, på begäran av den ansökande myndigheten, verkställer beslut om påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten som den ansökande myndigheten har antagit i enlighet med artiklarna 13 och 16. Detta ska endast tillämpas i den mån den ansökande myndigheten, efter att ha gjort rimliga ansträngningar på sitt eget territorium, har förvissat sig om att de företag eller företagssammanslutningar mot vilka sanktionsavgifterna eller vitena är verkställbara inte har tillräckliga tillgångar i den ansökande myndighetens medlemsstat för att sådana sanktionsavgifter eller viten ska kunna drivas in.

2. För ärenden som inte omfattas av punkt 1 i den här artikeln, särskilt ärenden där de företag eller företagssammanslutningar mot vilka sanktionsavgifterna eller vitena är verkställbara inte är etablerade i den ansökande myndighetens medlemsstat, ska medlemsstaterna föreskriva att den anmodade myndigheten får verkställa beslut om påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten som den ansökande myndigheten har antagit i enlighet med artiklarna 13 och 16, när den ansökande myndigheten så begär.

Artikel 27.3 d ska inte tillämpas på denna punkt.

3. Den ansökande myndigheten får endast begära verkställighet av ett slutligt beslut.
4. Frågor som gäller preskriptionsfrister för verkställighet av sanktionsavgifter eller viten ska regleras av den nationella rätten i den ansökande myndighetens medlemsstat.

Artikel 27

Allmänna principer för samarbete

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att verkställigheten av begäranden enligt artiklarna 25 och 26 genomförs av den anmodade myndigheten i enlighet med den nationella rätten i den anmodade myndighetens medlemsstat.

2. Begäranden enligt artiklarna 25 och 26 ska verkställas utan onödigt dröjsmål genom ett enhetligt dokument till vilket ska bifogas en kopia av den akt som ska delges eller verkställas. Sådana enhetliga dokument ska ange följande:
 - a) Namn, känd adress för adressaten, liksom andra relevanta upplysningar för att identifiera denne.
 - b) En sammanfattning av relevanta fakta och omständigheter.
 - c) En sammanfattning av den bifogade kopian av akten som ska delges eller verkställas.
 - d) Namn, adress och övriga kontaktuppgifter avseende den anmodade myndigheten.
 - e) Den tidsfrist inom vilken delgivningen eller verkställigheten ska genomföras, såsom lagstadgad tidsfrist eller preskriptionsfrist.
3. För begäranden enligt artikel 26, utöver kraven i punkt 2 i denna artikel, ska det enhetliga dokumentet innehålla följande uppgifter:
 - a) Information om det beslut som medger verkställighet i den ansökande myndighetens medlemsstat.
 - b) Dagen då beslutet blev slutligt.
 - c) Sanktionsavgift eller vitesbelopp.
 - d) Information som visar de rimliga ansträngningar som den ansökande myndigheten gjort för att verkställa beslutet på sitt eget territorium.

4. Det enhetliga dokument som medger verkställighet genom den anmodade myndigheten ska utgöra den enda grunden för de verkställighetsåtgärder som vidtas av den anmodade myndigheten, med förbehåll för kraven i punkt 2. Det ska inte bli föremål för någon form av åtgärd för erkännande, komplettering eller ersättande i den anmodade myndighetens medlemsstat. Den anmodade myndigheten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa denna begäran, såvida den anmodade myndigheten inte åberopar punkt 6.
5. Den ansökande myndigheten ska säkerställa att det enhetliga dokumentet skickas till den anmodade myndigheten på det officiella språket eller ett av de officiella språken i den anmodade myndighetens medlemsstat, såvida inte den anmodade och den ansökande myndigheten genom en bilateral överenskommelse från fall till fall enas om att det enhetliga dokumentet får skickas på ett annat språk. När så krävs enligt den anmodade medlemsstatens nationella rätt, ska den ansökande myndigheten tillhandahålla en översättning av den handling som ska delges eller det beslut som medger verkställighet av sanktionsavgifter eller viten, till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den anmodade myndighetens medlemsstat. Detta ska inte påverka den anmodade och den ansökande myndighetens rätt att genom en bilateral överenskommelse från fall till fall enas om att en sådan översättning får tillhandahållas på ett annat språk.
6. Den anmodade myndigheten ska inte vara skyldig att verkställa en begäran enligt artikel 25 eller 26 om
 - a) begäran inte uppfyller kraven i denna artikel, eller

- b) den anmodade myndigheten kan påvisa rimliga skäl som visar att verkställigheten av begäran uppenbart skulle strida mot grunderna för rättsordningen i den medlemsstat där verkställighet begärs.

Om den anmodade myndigheten avser att neka en begäran om bistånd som avses i artikel 25 eller 26 eller begär ytterligare information, ska den kontakta den ansökande myndigheten.

7. Medlemsstaterna ska, på begäran av den anmodade myndigheten, säkerställa att den ansökande myndigheten fullt ut står för alla rimliga extra kostnader, inklusive översättnings-, arbetskrafts- och administrationskostnader, i samband med åtgärder som vidtas enligt artikel 24 eller 25.
8. Den anmodade myndigheten får återkräva alla de kostnader som uppkommit i samband med åtgärder som vidtas enligt artikel 26 från de sanktionsavgifter eller viten som den har samlat in för den ansökande myndighetens räkning, inklusive översättnings-, arbetskrafts- och administrationskostnader. Om den anmodade myndigheten inte lyckas samla in sanktionsavgifterna eller vitena, får den begära att den ansökande myndigheten står för de uppkomna kostnaderna.

Det står medlemsstaterna fritt att föreskriva att den anmodade myndigheten också får återkräva de kostnader som uppkommit genom verkställigheten av sådana beslut från det företag mot vilket sanktionsavgifterna eller vitena är verkställbara.

Den anmodade myndigheten ska driva in beloppen i sin medlemsstats valuta, i enlighet med den medlemsstatens lagar, författningar och administrativa förfaranden eller praxis.

Den anmodade myndigheten ska, vid behov, i enlighet med nationell rätt och praxis, räkna om sanktionsavgifterna eller vitena till valutan i den anmodade myndighetens medlemsstat till den växelkurs som tillämpades det datum då sanktionsavgifterna eller vitena ålades.

Artikel 28

Tvister som rör begäran

om delgivning och verkställighet av beslut

om påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten

1. Tvister ska omfattas av behörigheten för de behöriga organen i den ansökande myndighetens medlemsstat och omfattas av den nationella rätten i den medlemsstaten, när de rör
 - a) lagenligheten av en handling som ska delges i enlighet med artikel 25 eller av ett beslut som ska verkställas i enlighet med artikel 26, och
 - b) lagenligheten av ett enhetligt dokument som medger verkställighet i den anmodade myndighetens medlemsstat.
2. Tvister som rör verkställighetsåtgärder som vidtagits i den anmodade myndighetens medlemsstat eller som gäller giltigheten av en delgivning som utförts av den anmodade myndigheten ska omfattas av behörigheten för de behöriga organen i den anmodade myndighetens medlemsstat och ska omfattas av rätten i den medlemsstaten.

KAPITEL VIII

PRESKRIPTIONSFRISTER

Artikel 29

Regler om preskriptionsfrister

för påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att preskriptionsfristerna för de nationella konkurrensmyndigheternas påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten enligt artiklarna 13 och 16 ska tillfälligt upphöra eller avbrytas så länge som förfaranden för efterlevnadskontroll pågår vid nationella konkurrensmyndigheter i andra medlemsstater eller vid kommissionen rörande en överträdelse som gäller samma avtal, beslut av en företagssammanslutning, samordnade förfarande eller annat agerande som strider mot artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget.

Preskriptionsfristen ska tillfälligt upphöra att löpa eller avbrytas från och med delgivningen av den första formella utredningsåtgärden till minst ett företag som är föremål för förfarandet för efterlevnadskontroll. Det ska gälla alla företag eller företagssammanslutningar som har deltagit i överträdelsen.

Det tillfälliga upphörandet eller avbrottet ska avslutas den dag då den berörda konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande för efterlevnadskontroll genom att fatta ett sådant beslut som avses i artikel 10, 12 eller 13 i detta direktiv eller enligt artikel 7, 9 eller 10 i förordning (EG) nr 1/2003, eller har kommit fram till att det inte finns några skäl för den att vidta ytterligare åtgärder för dess räkning. Avbrotts- eller upphörandeperiodens varaktighet påverkar inte absoluta preskriptionsfrister som föreskrivs i nationell rätt.

2. Preskriptionsfristen för en nationell konkurrensmyndighets påförande av sanktionsavgifter eller föreläggande av viten ska avbrytas eller tillfälligt upphöra så länge som den nationella konkurrensmyndighetens beslut är föremål för ett förfarande vid en överprövningsdomstol.
3. Kommissionen ska säkerställa att meddelanden om att den första formella utredningsåtgärden, som kommissionen mottar från nationella konkurrensmyndigheter enligt artikel 11.3 i förordning (EG) nr 1/2003, görs tillgängliga för de andra nationella konkurrensmyndigheterna som ingår i Europeiska konkurrensnätverket.

KAPITEL IX

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 30

Nationella administrativa konkurrensmyndigheters roll inför nationella domstolar

1. Medlemsstater som utser både en nationell administrativ konkurrensmyndighet och en nationell rättslig konkurrensmyndighet som ansvarar för tillämpningen av artiklarna 101 och 102 i EUF-fördraget ska säkerställa att talan vid den nationella rättsliga konkurrensmyndigheten kan väckas direkt av den nationella administrativa konkurrensmyndigheten.
2. I den mån nationella domstolar agerar i förfaranden mot beslut som fattats av nationella konkurrensmyndigheter vid utövandet av de befogenheter som avses i kapitel IV och artiklarna 13 och 16 i detta direktiv för tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, inbegripet verkställighet av sanktionsavgifter och viten i detta avseende, ska medlemsstaterna säkerställa att den nationella administrativa konkurrensmyndigheten i sig själv har full rätt att, när så är lämpligt, delta som åklagare, svarande eller motpart i förfarandena och åtnjuter samma rättigheter som sådana offentliga parter i dessa förfaranden.

3. Den nationella administrativa konkurrensmyndigheten ska ha befogenhet att med samma rätt som fastställs i punkt 2 överklaga
 - a) nationella domstolars avgöranden om beslut som fattas av nationella konkurrensmyndigheter enligt kapitel IV och artiklarna 13 och 16 i detta direktiv för tillämpningen av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget, inbegripet verkställighet av sanktionsavgifter och viten i detta avseende, och
 - b) en nationell rättslig myndighets vägran att bevilja förhandstillstånd för en sådan inspektion som avses i artiklarna 6 och 7 i detta direktiv, i den mån ett sådant tillstånd krävs.

Artikel 31

Parters tillgång till ärendeakten och begränsningar av informationsanvändning

1. Medlemsstaterna får föreskriva att om en nationell konkurrensmyndighet begär att en fysisk person ska lämna upplysningar på grundval av sådana åtgärder som avses i artikel 6.1 e, 8 eller 9 får dessa upplysningar inte användas som bevisning för att ålägga den fysiska personen eller hans eller hennes nära anhöriga sanktioner.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att nationella konkurrensmyndigheter, deras tjänstemän, anställda och övriga personer som arbetar under överinseende av dessa myndigheter inte röjer upplysningar som de har inhämtat på grundval av den befogenhet som avses i detta direktiv och som är av sådant slag att de omfattas av sekretess, med undantag för fall där sådant röjande medges enligt den nationella rätten.

3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillgång till förklaringarna inom ramen för eftergiftsprogrammet eller till förlikningsinlagorna endast beviljas till parter som är föremål för relevant förfarande och endast för att dessa ska kunna utöva sin rätt till försvar.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att den part som har fått tillgång till ärendeakten i de nationella konkurrensmyndigheternas förfarande för efterlevnadskontroll endast får använda information som tas från förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet och förlikningsinlagor då det är nödvändigt för utövandet av rätten till försvar i ett förfarande vid nationella domstolar i fall som är direkt knutna till det ärende i vilket tillgång har beviljats och endast om sådana förfaranden gäller
 - a) fördelningen mellan kartelldeltagarna av sanktionsavgifter som solidariskt ålagts dem av en nationell konkurrensmyndighet, eller
 - b) prövning av ett beslut genom vilket en nationell konkurrensmyndighet har konstaterat en överträdelse av artikel 101 eller 102 i EUF-fördraget eller bestämmelser i nationell konkurrensrätt.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande kategorier av information som inhämtats av en part under ett förfarande för efterlevnadskontroll vid en nationell konkurrensmyndighet inte får användas av den parten i ett förfarande vid nationella domstolar innan den nationella konkurrensmyndigheten har avslutat sitt förfarande för efterlevnadskontroll mot alla parter under utredning genom att anta ett beslut som avses i artikel 10 eller 12 eller på annat sätt har avslutat sitt förfarande:
 - a) Information som andra fysiska eller juridiska personer tagit fram särskilt för förfarandet för efterlevnadskontroll vid den nationella konkurrensmyndigheten.

- b) Information som den nationella konkurrensmyndigheten tagit fram och överlämnat till parterna under handläggningen av ett förfarande för efterlevnadskontroll.
 - c) Förlikningsinlagor som återkallats.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att förklaringar inom ramen för eftergiftsprogrammet endast blir föremål för utbyte mellan konkurrensmyndigheter enligt artikel 12 i förordning (EG) nr 1/2003 antingen
- a) med sökandens samtycke, eller
 - b) om den nationella konkurrensmyndigheten som mottar förklaringen inom ramen för eftergiftsprogrammet också har mottagit en ansökan om eftergift rörande samma överträdelse från samma sökande som den nationella konkurrensmyndigheten som översänder förklaringen inom ramen för eftergiftsprogrammet, under förutsättning att sökanden, när förklaringen inom ramen för eftergiftsprogrammet översänds, inte har rätt att ta tillbaka information som den har översänt till den nationella konkurrensmyndigheten som har mottagit förklaringen inom ramen för eftergiftsprogrammet.
7. Den form i vilken förklaringarna inom ramen för eftergiftsprogrammet inlämnas enligt artikel 20 ska inte påverka tillämpningen av punkterna 3–6 i denna artikel.

Artikel 32
Tillåtlighet av bevis
inför nationella konkurrensmyndigheter

Medlemsstaterna ska säkerställa att de typer av bevis som tillåts som bevis vid en nationell konkurrensmyndighet omfattar handlingar, muntliga förklaringar, elektroniska meddelanden, inspelningar och alla övriga föremål som innehåller information, oberoende av vilken form den tar och på vilket medium informationen lagras.

Artikel 33
Driften av det Europeiska konkurrensnätverket

1. Kommissionens kostnader för att upprätthålla och utveckla Europeiska konkurrensnätverkets centrala informationssystem (Europeiska konkurrensnätverkssystemet) och för att samarbeta inom Europeiska konkurrensnätverket ska bäras av Europeiska unionens allmänna budget inom ramen för tillgängliga anslag.
2. Europeiska konkurrensnätverket ska kunna utarbeta och, när så är lämpligt offentliggöra, bästa praxis och rekommendationer när det gäller oberoende, resurser, befogenheter, sanktionsavgifter och ömsesidigt bistånd.

KAPITEL X

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 34

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den ... [två år efter ikraftträdandet av detta direktiv] sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 35

Översyn

Senast den ... [sex år efter antagandet av detta direktiv] ska kommissionen till Europaparlamentet och rådet överlämna en rapport om införlivandet och genomförandet av detta direktiv. I förekommande fall får kommissionen se över detta direktiv och vid behov lägga fram ett lagstiftningsförslag.

Artikel 36
Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 37
Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg

På Europaparlamentets vägnar
Ordförande

På rådets vägnar
Ordförande